

DIPLOMADOLGOZAT

KIS BRIGITTA
Vezetés és szervezés szak

Gödöllő
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vezetés és Szervezés Szak
MSc

Magyarok a norvég munkaerőpiacon

Belső konzulens:

Dr. Garamvölgyi Judit

Egyetemi adjunktus

Készítette:

Kis Brigitta

H5RBDR

Levelező tagozat

Intézet/Tanszék:

Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

Gödöllő

2023

Tartalomjegyzék

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. Szakirodalmi feldolgozás	5
2.1. Migráció	5
2.2. Motiváció	7
2.3. Interkulturális kompetencia	8
2.4. Kultúra	9
2.5. Norvég-magyar kultúra összehasonlítás - Hofstede	11
2.6. Norvég-magyar ünnepek	16
2.7. Kultúrsoikk	18
3. Saját vizsgálat	19
3.1. Kutatási célok, kérdések, hipotézisek	19
3.2. Vizsgálat körülményei és helyszíne	19
3.3. Kutatási módszerek és a minta bemutatása	20
3.4. Kérdőív elemzés	21
3.4.1. Magyarország elhagyásának lehetséges okai	23
3.4.2. Kiköltözés módjának összefüggése azzal, hogy tartják-e a kapcsolatot helyi magyarokkal	25
3.5. Hipotézis eredmények vizsgálata	26
3.5.1. Hipotézis1 vizsgálata	26
3.5.2. Hipotézis2 vizsgálata	31
3.5.3. Hipotézis3 vizsgálata	34
3.6. Egyéb vizsgálatok eredménye	36
3.6.1. Nyelvi készség és kapcsolatteremtő képesség	36
3.6.2. Hátrányos megkülönböztetés vizsgálata	38
3.6.3. Norvég munkakultúra és alkalmazkodás a norvég munkavégzési szokásokhoz	42
3.6.4. Gyermekek vizsgálata	45
3.6.5. Kultúrsoikk	48
4. Következtetések, javaslatok	54
5. Összefoglalás	59
Irodalomjegyzék	62
Mellékletek	64

1. Bevezetés

Dolgozatom témája a magyarok a norvég munkaerőpiacon. Azért ezt a témát választottam, mert családi kötődésem van Norvégiához. A nővérem közel 25 éve él kint ebben a fagyos, de mégis gyönyörű országban. Míg a szüleim most 2023-ban fogják a 10. évfordulóját ünnepelni annak, hogy Norvégiát választották otthonuknak. Ez idő alatt végig néztem a küzdelmüket, a boldogságukat, a honvágyukat, és az összes kulturális sokk jelenségét és azok hatásait rajtuk. Nem volt egyszerű az útjuk, és kíváncsivá tett, hogy vajon mások is ugyanezen mennek-e keresztül!? Tanulmányaim során sokszor találkozta azzal, hogy a kulturális sokk számos, eltérő hatással lehet az azt elszenvedőre. Amikor ők kiköltöztek akkor még ezeket a folyamatokat, amin keresztül mentek nem tudtam nevén nevezni, de ma már mindegyik jelenséget be tudom csoportosítani valamelyik típusba. Amikor a témát meghatároztam, akkor már nagyjából tudtam, hogy milyen úton kívánok elindulni. Jelenleg nagyon könnyen ki lehet költözni külföldre. Megfelelő nyelvtudással elég hamar munkát lehet vállalni bármely másik országban. Bár az is meg kell említeni, hogy vannak olyan munkavállalók, akik úgy indulnak neki a „nagy világnak”, hogy nincs nyelvtudásuk a saját anyanyelvükön kívül. Amikor a nővérem kiköltözött Norvégiába, akkor csak alapfokon beszélt angolul, míg a szüleim egyáltalán nem beszéltek semmilyen más nyelvet a magyaron kívül. Most azonban már elmondható, hogy a testvérem felsőfokon beszél angolul és norvégul egyaránt, míg a szüleim eddig csak a norvég nyelvet tudták megtanulni, azonban azt tárgyalási szinten tudják. A mai modern világban sokkal könnyebb már kutatásokat végrehajtani az emberi szokásokról és viselkedésekről, mint régen, mert rengetek kommunikációs csatornánk van. A kutatásomhoz én a közösségi médiát választottam, ahol el tudom küldeni a kérdőívemet, ezen belül is egy facebook csoportot hívtam segítségül. A Google űrlap segítségével létre hoztam egy kérdőívet, melyet aztán a Magyar-Norvég facebook csoportba feltöltöttem. Ez egy zárt csoport, így a jelentkezésemnél egy adminisztrátorral kellett egyeztetnem, hogy ki tudjam küldeni a kérdőívemet. Ezen kívül egyeztettem a Norvégiában lévő magyar konzulátussal és a norvég statisztikai hivatallal, hogy konkrét számot tudjak tőlük kérni a Norvégiában élő magyarokról. Ezen adatok felhasználásával tervezem a dolgozatomat elkészíteni.

Dolgozatomban kitérek majd arra is, hogy milyen kultúrákkal lehet találkozni, hogy Norvégia és Magyarország milyen kulturális dimenziókba sorolható. A különböző kultúrák megismerése azért is fontos, mert ha nem is feltétlenül külföldön próbál valaki új életet

kezdeni, azért Magyarországon belül is lehet nagyobb multikkal találkozni, ahol különböző nemzetiségű emberek dolgoznak, akik eltérő kultúrával rendelkeznek. Vizsgálom továbbá azt is, hogy mi lehet annak az oka, hogy elhagyták ezek az emberek Magyarországot, és hogy a jövőben haza szándékoznak-e költözni. Mi lehet az a motiváció, ami miatt elhagyják otthonukat. Kitérek arra is, hogy Norvégiában vajon mennyire fontos az iskolai végzettség, mennyire tudnak könnyen alkalmazkodni a kulturális szokásokhoz és mennyire tudnak azonosulni a norvég munkavégzéshez azok, akik alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Dolgozatom öt fő fejezetből áll az irodalomjegyzéken kívül. Az első a bevezetés, ahol összegzem, hogy milyen kutatást végzek, és ahol kifejtem, hogy miért ezt a témát választottam diplomadolgozatom témájának. A második rész az irodalmi áttekintés, ahol a vizsgálatom főbb részeinek nézek utána, a hipotéziseim és más kutatásaim szakirodalmi bemutatásaival foglalkozom. Ezen belül is a migráció, motiváció, kultúra és kultúrsokk kidolgozására fókuszálok. Harmadik fejezetem a saját vizsgálatom eredményeimnek elemzése, ahol meghatározom, hogy milyen módszerrel fogom végezni a vizsgálatot, és az általam feltett kérdéseknek az elemzését vizsgálom, illetve, hogy a hipotéziseim beigazolást nyernek-e. Ezenkívül további kutatásokat végzek a kérdőív alapján. A hipotéziseim pontos meghatározását a 3.5-es fejezetben fogalmazom meg. Negyedik fejezetem a következtetések, javaslatok, ahol az eredmények rész után levonom azok következtetését, megállapítom, hogy a hipotéziseket beigazolódnak-e vagy éppenséggel elvetem azokat. És a vizsgálatok alapján javaslatot teszek a jobb beilleszkedésre és a könnyebb alkalmazkodásra. Az utolsó, ötödik fejezetem az összefoglalás, ahol újra összegzem a kutatásomat, leírom a diplomadolgozatom tartalmát röviden, és a vizsgálataim eredményét pár mondatban összegzem.

2. Szakirodalmi feldolgozás

Egyre jobban olyan világot élünk, ahol a globalizáció egyre fontosabb az emberek életében. Már nem csak a munkahelyek felsővezetői tudnak külföldre kiküldetésre menni, hanem az alacsonyabb beosztással rendelkező (beosztott, munkavállaló) is dönthetnek úgy, hogy másik ország munkavállalói kívánnak lenni. Ahhoz, hogy a munkavállalók minél jobban be tudjanak illeszkedni, szükséges, hogy megfelelő interkulturális kompetenciával rendelkezzenek. Ha egy adott országba a kérdéses személy nem tud kulturálisan beilleszkedni, az kihatással van a munkavégzésére és a magánéletére egyaránt. Ahogy itthon is egyre jobban észrevehető, hogy más nemzetek állampolgárai dolgoznak a munkahelyeinken, úgy egyre jobban megfigyelhető az is, hogy a magyar állampolgárok kipróbálják magukat más országokban (Garamvölgyi és Rudnák, 2015).

Emiatt fontos lehet tisztázni, mi is a migráció. A rövidebb-hosszabb tartózkodás lehet turisztikai jellegű is, míg egy látogatás se jelent feltétlenül migrációt. A migráció kifejezésének fogalma emiatt elengedhetetlen, hisz így lehet elválasztani a turisták millióit a migrációban résztvevő ezrektől.

2.1. Migráció

Migráció fogalma:

A migrációra általánosságban elmondható, hogy egy idős az emberiséggel, hisz mióta világ a világ az emberek mozgolódnak, és folyton keresik a helyüket. Országról országra járnak. Éppen ezért a migrációt úgy lehet megfogalmazni, hogy ez egy olyan cselekvés, ahol az ember helyváltoztatására irányul, ez lehet országhatáron belül vagy azon kívül is. Valamilyen fő ok következtében döntenek úgy, hogy ideiglenesen vagy tartósan megváltoztatják az emberek a tartózkodási helyüket (Éberhardt, 2019).

Migráció típusai:

A migrációt meg lehet különböztetni idő és térbeli szempontok alapján. Időbeli migrációnak tekinthető az időszakos és a tartós vándorlás. Időszakos például a különböző szezonokban végzett munka, ami csak átmenetileg arra az adott időszakra vonatkozik, így csak

átmenetileg kell az adott helyen tartózkodnia az illetőnek. Tartós vándorlásnak tekinthető azonban minden olyan tartózkodási hely megváltoztatás, ami huzamosabb ideig, akár több évig, vagy véglegesen jön létre.

Térbeli szempontok alapján megkülönböztethetünk belső és külső migrációt. A belső migráció azt jelenti, hogy az országhatáron belül vándorol az illető, míg a külső migrációnál az országhatárt átlépve másik országban próbál szerencsét (Tóth, 2001:20-21).

Egy másik besorolási lehetőség szerint a motiváció tekinthető migrációt kiváltó tényezőnek. Ezek alapján lehet gazdasági, és nem gazdasági tényezőket elemezni, illetve a nem gazdasági tényezők között két alkategóriát, úgymint: a tapasztalatszerzés vagy tanulás, illetve a családi okokat. Mindhárom kategóriában (az előzőekben tárgyaltaknak megfelelően) lehet átmeneti vagy tartós migrációról beszélni. Érdekes lehet megemlíteni, hogy a 2018-as tanulmány (Luthra et al, 2018) arról beszél, hogy a gazdasági migráció esetén a szociális elvárások kicsik, de a gazdaságiak nagyok, míg a tapasztalatszerzés esetében pont fordított. Ennek összefoglaló táblázata az 1. táblázat (Luthra et al, 2018).

1. táblázat: migrációs kategóriák a migráció okait illetően (Luthra et al, 2018)

Migrációs Motiváció		Tartózkodás időtartama	Elvárások	
			Gazdasági	Társadalmi és kulturális
Gazdasági		Átmeneti	Magas	Alacsony
		Tartós	Közepes	Közepes
Nem Gazdasági	Tapasztalatszerzés/ Tanulás	Átmeneti	Alacsony	Magas
		Tartós	Közepes	Magas
	Család	Átmeneti	Alacsony	Közepes
		Tartós	Közepes	Alacsony

A jelen diplomadolgozat a tartós és külső migrációra irányul.

Dolgozatom témájának megállapításakor elgondolkoztam azon, hogy mi lehet annak az oka, hogy valami elhagyja az országot, ahol született, ahol eddig próbált boldogulni, és másik

országot választ magának. Töreksem arra, hogy megnézzem, hogy mik azok az okok, motivációs tényezők, ami miatt elhagyták Magyarországot.

2.2. Motiváció

Motiváció fogalma:

„Az emberi szükséglet kielégítésére irányuló ösztönzés, amelynek hatására az ember a cél érdekében kifejtett tevékenységet hajlandó végezni” (Chikán, 2020., 414.p).

A motiváció lehet belső és külső motiváció is. A belső motivációt többnyire úgy lehet megfogalmazni, hogy önmagával szeretne megelégedni, önmagáért, családjáért szeretne tenni valamit. Ezzel szemben a külső motivációs eszközök például a fizetés, a magasabb pozíció betöltése a munkahelyen, az adott ország politikai vagy gazdasági helyzete (Chikán, 2020).

Fontos megemlíteni azt a tényt, hogy amennyiben egy aktív munkavállaló úgy dönt, hogy egy másik országban próbál meg boldogulni, akkor az hatással van az elhagyott ország makrogazdaságára. A kivándorlással az elhagyott ország aktív munkavállalóinak a létszáma így csökken, ami azt eredményezi, hogy az itthon maradt eltartandó személyek száma növekedni fog. Az itthon maradt aktív munkavállalónak kell eltartania a nem aktív munkavállalókat. Ezzel egyidejűleg csökken a gyermekvállalási kedv, a fiataloknak már nem lesz fontos, hogy korán házasodjanak, és családot alapítsanak. A társadalom szép lassan kiöregedik. Épp ezért fontos, hogy a kivándorló magyarokat valahogy megpróbálja az ország pótolni, vagy valamilyen egyéb módon kompenzálni az itt maradókat. Ez lehet az is, hogy megemelkedik a hasonló végzettséggel, szakmai tudással rendelkező személyek bére (Halász, 2018).

Mind az itthon maradó, de multikulturális környezettel szembesülő munkavállalók, mind pedig a különböző időtartamú migrációban résztvevők ugyanazzal a problémával szembesülnek: a heterogén kulturális környezet, mely konfliktusokat, súrlódásokat szülhet, illetve számos félreértésre adhat okot. A legtöbben az interkulturális kompetencia különböző szintjein küzdenek meg ezzel a problémával. Ahhoz, hogy ezt megértsük, szükséges beszélni erről a kompetenciáról.

2.3. Interkulturális kompetencia

Az interkulturális kompetenciát úgy lehet a legjobban megfogalmazni, hogy nem más, mint „egy képesség, ami révén úgy boldogulunk egy kulturális heterogén környezetben, hogy közben megvalósítjuk önmagunkat, és együttműködünk másokkal” (Rudnák, 2015, 116.p). Ahhoz, hogy minél jobban betudjunk illeszkedni egy társadalomba, vagy hogy könnyebben tudjunk más nemzetekkel együttműködni, ahhoz szükséges, hogy rendelkezünk megfelelő érzelmi intelligenciával.

Az érzelmi intelligencia fogalmát nem lehet egy kimondott fogalomba bezsúfolni, nincs egy kimondott elfogadott változata. Az érzelmi intelligencia kifejezés azon képességet hivatott tükrözni, hogy valaki képes legyen felismerni egy másik személy érzéseit, azokra megfelelőképpen tudjon reagálni, megtudja érteni a másik személyt, és ezeket megfelelően tudja használni érveléskor (Garamvölgyi és Rudnák, 2015).

Amennyiben valaki másik országban kíván a jövőben élni szükséges, hogy megismerje az adott ország kultúráját. A Kultúrának azonban többféle megfogalmazása is létezik, többféle módon is megközelíthető.

Ahhoz, hogy valaki külföldön vagy akár belföldön boldogulni tudjon a sajátjától eltérő, másfajta kultúrába akkor nélkülözhetetlen véleményem szerint, hogy rendelkezzen interkulturális kompetenciával.

Interkulturális kompetencia alatt a tudást vagy képességet értjük, aminek a hasznosításával interakcióba léphetünk a különböző kultúrákkal és helyt tudunk állni ezekben a szituációkban (Rudnák, 2010).

Az új kultúrába való beilleszkedéshez fontos, hogy az alábbi kilenc tulajdonság legtöbbjével rendelkezünk (Rudnák, 2010):

- Kapcsolatteremtő készség: ez az egyik legfontosabb készség, ez segíti a befogadó országba való beilleszkedést
- Nyelvi készség: az idegen országban fontos, hogy az általuk beszélt (nem feltétlenül az anyanyelv használata) nyelven kommunikálni lehessen
- Kulturális kíváncsiság: A sikeres beilleszkedést csak az tudja véghez vinni, aki valóban kíváncsi a befogadó ország kultúrájára

- Bizonytalanság tolerálása: sokszor félünk az ismeretlentől, és az új országba költözéskor ismeretlen kultúrával találkozunk. Időbe telik míg megszokjuk a környezetet. Ha elbizonytalanodik az ember, akkor leblokkol, ami hátráltatja a munka elvégzésében és a beilleszkedésben.
- Rugalmasság: fontos, hogy hajlamosak legyenek az emberek alkalmazkodni a megváltozott munkakörülményekhez
- Türelem és tisztelet: ez az élet minden területén fontos. Vigyázni kell arra, hogy a külföldre költözött emberek ne az elhagyott ország kultúrájához mérjék a befogadó ország kultúráját és munkavégzési szokásait
- Kulturális empátia: Az odafigyelés az, amivel könnyen megtudják érteni a külföldre költözött személyek a másik ember, elengedhetetlen, hogy ne ítélkezzenek, próbálják megérteni, hogy mit miért tesznek.
- Erős én-tudat: tisztában kell lennie az embereknek a saját korlátjaikkal. Egy esetleges kudarcot, kritikát nem a lelkükre venni, hanem építő jelleggel figyelni fel rá, hogy ez is hozzájuk tesz valamit, és tapasztalatot szerez.
- Humorérzék: A humorérzék tudja oldani a feszültséget, frusztrációt, segíti a beilleszkedést. Azonban figyelni kell arra, hogy amíg esetlegesen az elhagyott országban valami vicces, addig a befogadó országban lehet, hogy sértő.

2.4. Kultúra

Az antropológiai nézet szerint a kultúrára úgy kell tekinteni, mint egy egész életformára. Edward Burnett Taylor (Burnett, 1997) szerint a kultúra magába foglal minden tudást, képességet, hiedelmet, művészetet, morált, amit a társadalom minden tagja megszerez az emberi lét szocializációja során (Korpics, 2011).

Minden országnak más a kultúrája. Ahogy a mondás is tartja, ahány ember annyi szokás. Fontos, hogy előre tájékozódjunk arról, hogy mit illik, mit szabad az adott társadalomban. Ez fontos, mert vannak olyan országok, ahol bizonyos szokások sértésnek számítanak, így célszerű előre felkészülni.

A multikulturális környezethez való alkalmazkodáshoz elengedhetetlen, hogy az adott személy sokat tanuljon. Meg kell tanulnia az adott ország kulturális szokásait, az ország hagyományait, a különböző nézeteket. Ezeket a legjobban úgy tudja az egyén elsajátítani, ha a mindennapi rutinjává válik a társasági élet. Az ember az egyetlen olyan teremtmény a földön, aki könnyen tud asszimilálódni a környezetéhez. A mindennapi rutinunk során a

környezetünkben tapasztalt értékeket, szokásokat hajlamosak vagyunk alapértéknek tekinteni és ezeket az alapértékeket kiterjeszteni más kultúrákra, azokat az eddigi környezetünkben megtapasztalt viselkedés minták és berögződések szerint értékelni, megítélni (Garamvölgyi, 2022).

Ahogy az 1. ábrán is látható a kultúrának vannak mindenki számára látható, és láthatatlan részei. Ahogy a jéghegy modell is mutatja a víz felszín feletti része a látható, azaz a kultúrának azon része, melynek tudatában vagyunk. Ide tartozik minden olyan elem, ami az adott kultúráról könnyen megtanulható, könnyen alkalmazható. A víz alatti részben van minden olyan elem, aminek nem vagyunk tudatában. Ezek a velünk született kultúra elemek.

1. ábra: Goldman féle Jéghegy modell. Forrás: HTTP6

Magyarországot az utóbbi időben egyre többen kezdték el elhagyni különböző okok miatt, és egyre több magyar választja célpontjául a Skandináv területeket.

2.5. Norvég-magyar kultúra összehasonlítás - Hofstede

A norvég és a magyar kultúra eltérő ezáltal a beilleszkedés sem egyszerű, és kompromisszumokkal jár.

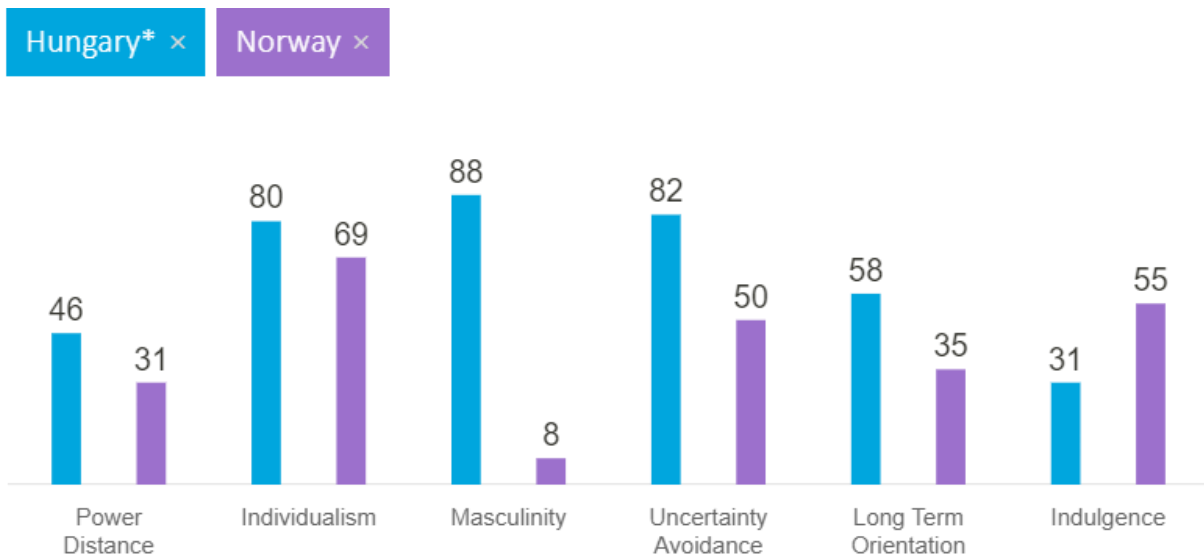
Már Hofstede is vizsgálta a kulturális különbségeket. Hofstede nevéhez fűződik az egyik leghíresebb kutatás, melyet az IBM vállalat megbízásából végzett, ez a kutatás 1967 és 1973 (Hofstede, 1983) között zajlott le. Összesen 70 országban végezték és közel 116.000 kitöltő vett benne részt (Garamvölgyi, 2022).

Hofstede 1991-ben négy dimenzióra bontotta a kultúrákat. Ezeket az évek alatt bővítették, így a négy dimenziót megtoldották egy ötödik, végül egy hatodik dimenzióval is.

Hofstede dimenziói:

1. Hatalmi távolság index: azt mutatja meg, hogy mennyire egyenlőtlen a társadalom. Kis hatalmi távolságnál kis mértékű az alárendeltség. A vezetők elérhetőek a beosztottak számára. Inkább a demokratikus vezetésben hisznek, a vezető ajtaja mindig nyitva áll a beosztottjai előtt. Ezzel ellentétben a nagy hatalmi távolságnál inkább az autokrata vezetésben hisznek. A vezetőkkel nem lehet közvetlenül beszélni, a diákok is inkább az engedelmességre vannak nevelve. Magyarországra mind a kettő egyaránt jellemző. Részben demokrata társadalom, részben viszont autokrata (Reketye et al).
2. individualizmus-kollektívizmus index: vizsgálja, hogy az egyén vagy a csoport a fontos. A kollektivisták társadalomban a csoport az első, lojálisak egymáshoz az emberek, egymásra támaszkodnak. Ezzel szemben az individualista társadalom „én” központú. Mindent egyedül csinál, arra lettek nevelve az emberek, hogy egyedül is boldoguljanak. Magyarország inkább individualista társadalomnak tekinthető (Reketye et al).
3. Maszkulinitás (férfiasság) index: A nemi szerepekre helyezi a hangsúly, férfias-nőies társadalom között tesz különbséget. Míg a férfias társadalomban azt vallják, hogy azért élünk, hogy dolgozzunk és a karriert helyezik az elsőhelyre, bármilyen probléma is adódik, azt „erővel”, harccal próbálják megoldani. Addig a nőies társadalomnál inkább úgy vélik, hogy azért dolgozunk, hogy élni tudjunk. A szolidaritás és a szerénység az elsődleges számukra. Magyarországra inkább a férfias társadalom a jellemző, míg Norvégiára inkább a nőies társadalom jellemző (Reketye et al).

4. Bizonytalanságkerülés index: megmutatja, hogy az adott országban élő emberek mennyire ragaszkodnak a szabályokhoz, mennyire tudják tolerálni, ha változás következik be az életükben/munkájukban. Megmutatja, hogy milyen mértékben van jelen a stressz az életükben. Minél magasabb az index értéke, annál jobban van jelen az emberek életében a stressz és a szorongás. Ezek az emberek elrejtik az érzéseiket, nem bírják elviselni a változást, nem szeretik a technológia újításokat, úgy érzik, hogy minél keményebben dolgoznak annál jobban elfogják őket fogadni. Inkább szabályok alapján dolgoznak, attól nem szeretnek eltérni. Viszont minél alacsonyabb ez az index annál inkább a nyugalom van előtérben, már nem stresszelnek, elfogadják az újításokat. A szabályokat csak iránymutatásnak tekintik, inkább a szórakozásnak élnek. Magyarországra a magas bizonytalanság kerülés a jellemző, míg Norvégiára inkább az alacsony bizonytalanságkerülés (Reketye et al).
5. Pragmatizmus index: Megkell különböztetni a rövid és a hosszútávú orientációt. Míg a rövid távú orientációnál azt vallják, hogy mindre lehet valamilyen magyarázatot találni, a gyors megoldásra kell törekedni minden feladatnál, a hagyományt tisztelni kell, viszont a megtakarítás az kevés, addig a hosszú távú orientációnál ennek pont az ellenkezője valósul meg. Szerintük nem feltétlenül van minden tetre magyarázat, fontos, hogy mindenki rendelkezzen valamilyen befektetéssel, a célokat, ha már egyszer kitűzték, akkor törekedni kell arra, hogy az megvalósuljon. Magyarországra mind a két orientáció jellemző (Reketye et al).
6. Engedékenység index: ez az index megmutatja, hogy az adott országban élők mennyire tudják kordában tartani az őket ért ingereket és a vágyaikat. Egy engedékeny kultúrában a szórakozás a főszerep, elengedik a vágyaikat, kontroll csak kismértékben van jelen. Az életet elsősorban élvezni szeretik. Az emberek azt csinálnak, amit szeretnének, nekik senki nem tudja megmondani, hogy a pénzükön mit vehetnek meg és mit nem. Szabadok szeretnek lenni, korlátok nélkül, éppen ezért főleg optimisták. Ezzel ellentétben, ha egy ország korlátozó kultúrának minősül, akkor igénylik, hogy az életüket kontroll alatt tartsák, nem tartják fontosnak, hogy szabadidővel rendelkezzenek, inkább pesszimista társadalom jellemző rájuk. Magyarországon inkább a korlátozó kultúra a jellemző (Reketye et al).

2. ábra: Magyarország (kék) és Norvégia (lila) értékei Hofstede dimenziói alapján.
Forrás: HTTP5

A 2. ábrán látható, hogy Hofstede dimenziói alapján Magyarország és Norvégia legjobban a maszkulinitásban tér el egymástól, ott kiugró az eltérés a két társadalom között. De eltérés tapasztalható még a bizonytalanság kerülésben is. Ennél az indexnél nem akkora az eltérés, mint a maszkulinitásnál, de azért szemmel látható a megállapítás.

Az European Social Surveyben 2002 óta végeznek többek között felmérést arra vonatkozóan, hogy Norvégia mennyire befogadó ország a bevándorlókkal kapcsolatban. Ezt a felmérést eddig 4 alkalommal végezték el úgy, hogy néhány kérdést meghagytak, néhány kérdést pedig kicseréltek a kérdőívben. A válaszadók tekintetében Norvégia a középmezőnyben helyezkedik el, ugyanis a bevándorlók több adót fizetnek az államnak, mint amennyit szociális juttatásban, vagy egyéb szolgáltatásként kapnak. A megkérdezett országok tekintetében Norvégia a második helyen áll a tekintetben, hogy a lakosság szerint a bevándorlás jót tesz az országnak. Jobban elfogadják az Európából érkező bevándorlókat, mint a harmadik országbeliékből érkező állampolgárokat (Svein, 2010).

Magyarország és Norvégia iskolázottság tekintetében is eltér egymástól. Míg Magyarországon törekednek arra, hogy minél több végzettséget szerezzenek, addig Norvégiában nem szégyen, ha valaki alacsonyabb végzettséggel rendelkezik. Magyarországon többnyire már a legalacsonyabb végzettségnek is lassan már az egyetemi végzettség fog számítani, mindegy mennyire egyszerű feladatot kell ellátnia valakinek. Ezzel ellentétben Norvégiában a „kétkezi” munkához nincs szükség szakképzésre vagy

egyetemi végzettségre. Ezáltal könnyebben be is lehet illeszkedni a Norvég kultúrába, mivel lehetőség van arra, hogy ott tanítsák be az embereket végzettségtől függetlenül (Köllő, 2015).

Nagyon sok esetben megállapítható, hogy a külföldre költöző magyarok „elveszítik” magyarságukat. Ez legfőképp annak köszönhető, hogy a kiköltözés elején még próbálják tartani az itthon maradt rokonokkal, barátokkal, ismerősökkel a kapcsolatot, azonban, ahogy telik az idő, akkor ezek az ismeretségek elhalványulnak. Míg a rokonokkal tovább tudják tartani a kapcsolatot, addig a barátokkal és ismerősökkel szép fokozatosan megszakad a kapcsolat. Kevés olyan ország van, ahol vannak olyan társaságok, ahol a magyarok össze tudnak járni, hogy a kultúrájukat azért megtudják őrizni. Norvégiában is vannak olyan összejövetelek, egyesületek, ahol tudnak egymással a magyarok találkozni, azonban már ez is átalakult, és már nem az a célja, hogy a magyarok minél jobban a magyar kultúrában érezzék otthon magukat, hanem inkább az, hogy a magyar és a norvég kultúrát hozzák minél közelebb egymáshoz (Szilvási, 2011).

A magyarság „elvesztése” mellett fontos azt is megvizsgálni, hogy a magyar nyelv ismerete mennyire marad meg a kiköltöző embereknél. Sok esetben tapasztalni lehet, hogy amikor haza látogat egy több éve külföldön tartózkodó magyar, akkor sokszor úgy viselkedik mintha elfelejtett volna magyarul. Többször kezdenek el akcentust használni attól függően, hogy milyen országban telepedett le. Ez főleg annak is köszönhető, hogy nem tartja az ilyen ember egyáltalán a kapcsolatot magyar rokonokkal, barátokkal, ismerősökkel, így kopik az emlékü a magyar nyelvről (Szilvási, 2011).

Fontos, hogy amennyiben kisgyermekkel költözik ki az ember, vagy kint kisgyermek születik, akkor meg kell próbálni a magyarság tudatát fentartani. Amennyiben a gyermek már úgy költözik ki az adott országba, hogy már tud magyarul, akkor meg kell vizsgálni, hogy az adott országban milyen lehetőség van arra, hogy tanulja a kinti nyelvet is, és ezáltal az oktatásban is részt tudjon venni. Norvégiában több olyan kezdeményezés is volt már, hogy a gyermekek anyanyelvi oktatásban tudtak részt venni az általános iskolákban. Sajnos ez a kezdeményezés ma már nem működik, inkább csak úgynevezett tanítási asszisztensek vesznek részt az oktatásban. Itt megjegyezném azt is, hogy az én testvérem is ilyen tanítási asszisztensként volt önkéntes. Ennek a lényege az volt, hogy mivel már nincs lehetőség anyanyelvi oktatásra, így norvég nyelven kezdték el az iskolát, azonban minden külföldi

kisiskolás kapott maga mellé egy asszisztenst, aki segített neki egy ő általa értett nyelven a nem értett norvég fogalmakat elmagyarázni. Ezt főleg azért vezették így be, mert úgy gondolta a norvég állam, hogy az anyanyelv megismerése és elsajátítása a szülők, rokonok feladata (Szilvási, 2011).

A kint született gyermekek körében már azért más lehet a helyzet. Sok esetben valamelyik szülő norvég állampolgár (ezeket a családokat nevezzük vegyes családoknak), így az otthoni beszélgetés norvégul, angolul vagy egyéb nyelven beszélnek, így nem feltétlenül tartják fontosnak, hogy a gyermekhez magyarul szóljanak. Így hiába próbálják a gyermeket megtanítani magyarul, ő nem feltétlenül fog tudni folyékonyan vagy akár közép szinten beszélni magyarul. Amennyiben azt szeretné a kint élő család, hogy a gyermek megfelelő szinten beszéljen magyarul, hogy legyen magyarság tudata, akkor elengedhetetlen, hogy a gyermekkel magyar nyelven is történjen kommunikáció (Szilvási, 2011).

Előfordulhat azonban, hogy egyik szülő sem norvég, ezáltal nem feltétlenül norvégul kommunikálnak otthon, hanem egy általuk közösen beszélt másik nyelven, ilyen esetben a norvég nyelvet a gyermek az iskolában tudja csak megtanulni. Legtöbbször ez a nyelv az angol vagy a német nyelv.

A külföldre történő kiköltözéskor az emberek döntő többsége még az itthoni tartózkodás alkalmával elintézte a lakhatási lehetőséget, gondoskodott arról, hogy legyen részére munkalehetőség. A legnehezebben mindenkinek az, hogy összeszedje a kezdő tőkét, amivel kint az első időszakban boldogulni tud. Ezek azok a fizikai tényezők, amik az akadályok tudnak lenni, de mégis a legkönnyebben teljesíthető rész. Ha már a fizikai akadályokat megtudják ugrani az emberek, akkor utána szembe kell nézni a lelki megterheléssel is. Ezek a lelki megterhelések azok, amik a legnehezebb pszichikai terhek. Az emberek jelentős része nehezen tudja hátra hagyni az előző életét. Itthon hagyni a családot, barátokat. Vannak olyan családok, ahol a családfő költözik külföldre, hogy ezzel is támogassa az itthon maradt feleségét, gyermekét/gyermekait. Van, ahol a gyermek költözik külföldre egy jobb élet reményében, és Ő támogatja a szüleit a messzi távolból. Ezekben a családokban a találkozások száma korlátozódik (Siskáné és Halász, 2018).

Az ilyen találkozások a kiköltözés elején még lehetnek sűrűbbek, de ahogy telik az idő, akkor a találkozások száma ritkul. Ennek az is az oka, hogy a magyarok szép lassan átveszik az adott ország kultúráját, és nem minden magyar ünnepet kezdenek el ők is tartani, néhány magyar ünnepet az évek alatt elhagynak.

Norvégiában az emberek nem nagyon járnak társas rendezvényekre, nem szoktak a barátokkal csak úgy összejárni a szabadban, az utcákon, a parkokban. Jobban szeretik az

idejüket a családdal vagy a barátokkal otthon tölteni az idejüket. Az otthonaikat is úgy tervezik, hogy mindig a nappali vagy a konyha, vagy ezek kombinációja a hangsúlyos az otthonaikban. Szeretik a nagy tereket, hogy otthon kényelmesen tudjanak összejönni a rokonok, barátok. Ez nem jelenti azt, hogy a norvégok nem szeretnek szórakozni, sőt. A norvégok nagyon is tudják, hogy hogyan kell mulatni, de inkább akkor mennek szórakozni máshova, amikor valamilyen ünnepség van. Ilyen például náluk a függetlenség napja, ekkor az emberek, akik még őrzik a régi hagyományokat, azok felöltik magukra a tradicionális öltözetüket, és abban mennek a felvonulásra, amit ilyenkor az állam szervez. Ezeket a ruhákat hordják minden nagy ünnepi eseményen, akár egy esküvőn is. Nem sok ünnepet tartanak Norvégiában, de amit igen, annak megadják a módját (HTTP1).

2.6. Norvég-magyar ünnepek

Norvégiában más ünnepeket tartanak, mint hazánkban. Azonban náluk az ünnepek hosszabb ideig is tartanak. Egész Norvégiában a munkaszüneti napok azonosak, régióként nincs közöttük eltérés. Norvégiában az alábbi ünnepnapokat tartják (HTTP2):

- húsvét
- pünkösd
- Május 1. Nemzetközi munkanap
- Május 17. Norvég nemzeti ünnep
- Karácsony
- Szilveszter-újjév
- Február 21. Herald király születésnapja
- Május 8. Függetlenség napja
- március 23. északiak napja
- Valentin nap
- nőnap

A fenti felsorolásból azért látni, hogy a norvégok nem sok ünnepet tartanak. Ahhoz, hogy a magyarok minél jobban betudjanak illeszkedni a norvég kultúrába, társadalomba szép lassan elhagyják a magyar ünnepeket és átveszik az adott ország ünnepi szokásaikat. Magyarországon vannak munkaszüneti ünnepnapok és van olyan ünnepnap, ami nem jár munkaszünettel.

Az alábbi ünnepnapokat tartják hazánkban (HTTP3):

- március 15. Nemzeti ünnep
- Húsvét
- Pünkösd
- Augusztus 20. Államalapítás napja
- Október 23. Nemzeti ünnep
- November 1. Mindenszentek
- December 6. Mikulás
- Karácsony
- Szilveszter
- Május első vasárnapja anyák napja
- Május utolsó vasárnapja gyereknap
- Valentin nap
- nőnap
- pedagógusnap

Látható, hogy a magyarok jóval több ünnepet tartanak, mint a norvégok. Mind a két nemzet más módon szereti megünnepelni a különböző emléknapokat. Míg a magyarok inkább szeretnek eljárni társas eseményekre, addig a norvégok inkább otthon a négy fal között a szűk baráti körrel vagy a családdal szeretnek mulatni, ahogy korábban is írtam (HTTP1).

Átvenni egy adott nemzet szokásait ünnepeit, nem megy egyik napról a másikra. Ahogy a nyelvet sem tudjuk egyik napról a másikra megtanulni. Szép lassan asszimilálódunk az adott országhoz. A skandináv országokban az időjárás is teljesen más, mint Magyarországon, de idővel a kiköltözők hozzá szoknak az ottani időjáráshoz, és már az lesz nekik az újdonság, ami itthon található. Ugyanez igaz a kultúrára is. Ahogy elkezdik megszokni, majd szép lassan átvenni a befogadó ország kultúráját, úgy szép lassan elkezdik elhagyni az elhagyott ország kultúráját is. Így nem meglepő, hogy az ünnepeket is elkezdik elhagyni, és inkább azokat kezdik el tartani, ahol a mindennapjaikat élik.

2.7. Kultúrsokk

A kiköltözés után sokan éreznek frusztrációt, nyugtalanságot, de ez valójában nem más, mint a kulturális sokk. Mindenkinél más időszakban jön ki, minden mindenkinél más ideig áll fenn. De enélkül az érzelmi hatás nélkül nem tudna megvalósulni a kultúrába való beilleszkedés.

A kulturális sokk tehát nem más, mint egy érzelmi állapot, ami az új országba való beilleszkedés (sajáttól eltérő kultúra) természetes vonzata (Rudnák, 2015).

A kulturális sokk nem más mint, hogy az illető, fizikai és lelki problémákkal küszködnek a beilleszkedési folyamatuk közben. Ezzel a megpróbáltatással a külföldre költözők döntő többsége küzd. Ezek lehetnek rövidebb vagy hosszabb ideig tartó problémák. Ez attól is függ, hogy mekkora a különbség a két kultúra között (Szekeres, 2007).

Csath M. (2008) szerint a kulturális sokk egy idegen kultúrában a következő szakaszokból áll:

1. Kapcsolat kezdete, lelkesedés, eufória
2. A tényleges kulturális sokk, frusztráció, düh, nyelvi problémák észlelése
3. Felszínes alkalmazkodás szakasza
4. Depresszió, elszigetelődés, stressz, türelmetlenség
5. Tanulás beilleszkedés, szimpátia
6. Autonómia, függetlenség szakasza

3. Saját vizsgálat

3.1. Kutatási célok, kérdések, hipotézisek

Dolgozatomban három hipotézist határoztam meg a 2. táblázat alapján.

2. táblázat: Hipotézisek meghatározása. Forrás: saját szerkesztés

H1	Feltételezem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket
H2	Feltételezem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni.
H3	Feltételezem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben be tudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba

A hipotéziseim igazolását Google űrlapon keresztül létrehozott kérdőív segítségével vizsgáltam.

3.2. Vizsgálat körülményei és helyszíne

Dolgozatom kérdésihez a kérdőívet a Norvégiában élő magyaroknak küldtem ki, illetve azoknak címeztem, akik élnek vagy éltek kint. Ahhoz, hogy minél több kint élő magyarhoz eljusson a kérdőívem a Facebookot hívtam segítségül. A facebookon létezik egy csoport, aminek a neve Magyar-Norvég Fórum, itt egyeztettem az adminisztrátorokkal, hogy a kérdőívem kiküldhető legyen, és ahogy engedélyt kaptam rá, akkor a kérdőív útra kelt az online térben.

Az online térben történő adatgyűjtés egyik hátránya, hogy csak azokat a Norvégiában élő magyarokat tudtam megkérdezni, akik aktívak az online felületeken, miatt előfordulhat, hogy más kutatási módszerrel más eredményre lehetne jutni. Megkerestem a Norvégiában lévő magyar nagykövetséget is, hogy rajtuk keresztül kiküldhessem a kérdőívemet a kint élő magyarok részére, azonban sajnos itt negatív visszajelzést kaptam.

Azonban a Norvégiában lévő magyar nagykövetség abban tudott segíteni, hogy keressem meg a norvég statisztikai hivatalt, hogy statisztikát kérjek tőlük a kint élő regisztrált magyarokról. Konkrét dokumentumot nem tudtak küldeni, azonban megosztották azokat az oldalakat velem, ahol különböző nemzetek statisztikáját le lehet kérni.

3.3. Kutatási módszerek és a minta bemutatása

A norvég statisztikai hivatal által kapott útmutatás alapján már le tudtam kérni, hogy Norvégia lakossága 2022-ben 4.839.260 fő volt, ez csak a norvég lakosság száma (3. táblázat). Ehhez még hozzájön a statisztikai hivatal felé regisztrált magyar lakosok száma, mely 4010 fő volt. (HTTP4) Ezek azok a személyek, akik munkavállalás vagy valamilyen támogatás miatt regisztráltak a norvég adóhivatal felé. Véleményem szerint ennél azért többen vannak kint Norvégiában magyarok, csak még vagy nem nyújtották be a munkavállalási kérelmüket, vagy már benyújtották, de még nem kapták azt meg. Illetve még mindig vannak olyan személyek, akik nem jelentkeznek munkavállalásra, mert nem beszélik a nyelvet, inkább próbálnak „feketén” kint lenni.

3. táblázat: norvég és magyar lakosok száma Norvégiában. Forrás: HTTP4

	Lakosság
Év	2022
Norvégia	4.839.260 Fő
Magyarország	4010 Fő

A kérdőívem elemzését SPSS adatelemző program segítségével végeztem.

Több statisztikai módszert is alkalmaztam. Mivel sok a nominális változóm, ezért korlátozottabb volt az elvégezhető műveletek száma. A következő módszereket alkalmaztam:

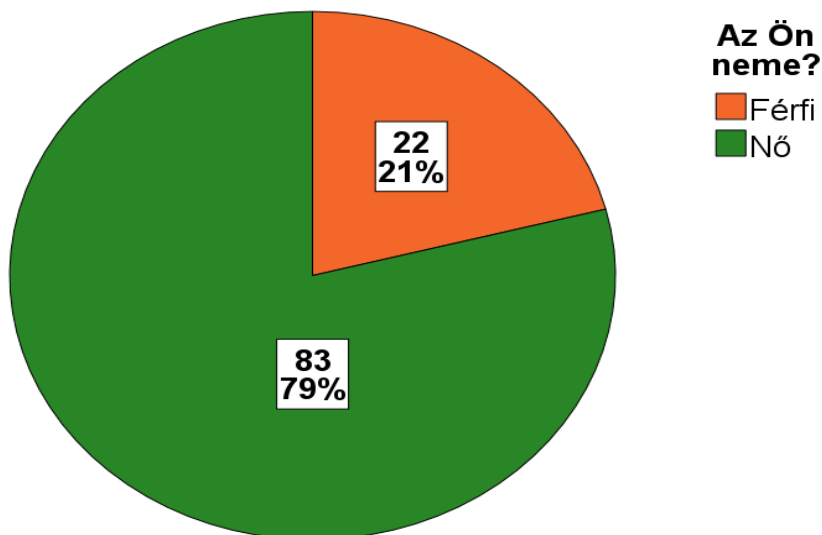
- gyakoriság függvény
- keresztábra elemzés khi négyzet próba segítségével
- Person és Spearman féle korreláció
- One-Way-Anova, Turkey B Post-Hoc próba

A kérdőívem 55 kérdésből állt, amelyek több témakörre bonthatók.

1. Vannak benne demográfiai és általános adatokra vonatkozó kérdések: Nem, végzettség, születési év, családi állapot, mikor költözött ki, foglalkozás
2. Nyelvekre vonatkozó kérdések: Milyen nyelvet használ a kitöltő a munkában, otthon. Ezt/ezeket a nyelveket milyen szinten beszéli. A gyermek beszéli-e a magyar vagy a norvég nyelvet, vagy egyéb nyelvet
3. Kint tartózkodás időtartamára vonatkozó kérdések: Mennyi ideig élt vagy mennyi ideje él Norvégiában. Haza szándékozik-e valaha költözni, illetve mi volt annak az oka, hogy másik országba költözött
4. Mennyire tud kapcsolatot teremteni, milyen könnyen tud nyelvet tanulni, milyen az alkalmazkodó képessége
5. A magyar szokások/hagyományokat/kapcsolatokat tartják-e
6. Kultúrsokkra vonatkozó kérdések

3.4. Kérdőív elemzés

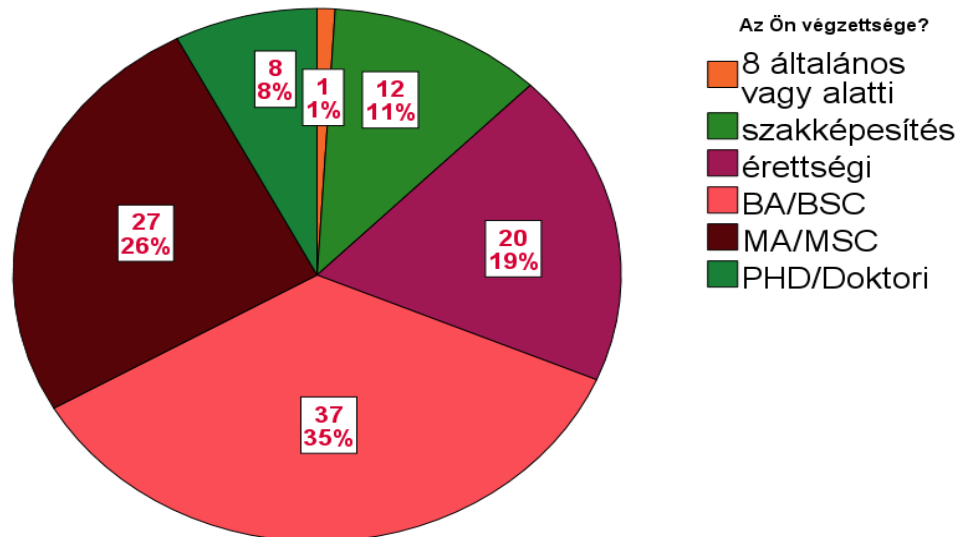
A kérdőívet összesen 105 Norvégiában élő magyar töltötte. Ahogy a 3. ábrán is látható ebből a 105 válaszadóból 83 (79%) nő és 22 (21%) férfi volt.

3. ábra: válaszadók száma és megoszlása nemek szerint.

A válaszadók végzettség szerinti megoszlását a 4. ábra mutatja. A válaszadók nagyobb részét 37 fő (35%) az felsőfokú képzési intézményben alapszakon végzett (BA/BSC) teszik ki. Ezt

követően 27 fő (26%) a válaszadók felsőfokú képzési intézményben mesterszakon (MA/MSc) végzett személyek száma. Ezen kívül még jelentős mennyiséget képeznek még az érettségivel rendelkező válaszadók, összesen ebbe a kategóriába 20 fő (19%) tartozik. A következő három kategória szakképesítéssel rendelkezők 12 fő (11%), PHD/Doktorival rendelkezők 8 fő (8%) és a 8 általános vagy alatti végzettséggel rendelkezők 1 fő (1%). Ez az utolsó 3 kategória összesítve éri el az érettségivel rendelkezők arányát.

4. ábra: A válaszadók végzettség szerinti megoszlása

Kérdőívemben kitértem arra, hogy mi az az ok, ami miatt a magyarok úgy döntenek, hogy elhagyják Magyarországot. A válaszokat hét kategóriába tudtam besorolni:

- Gazdasági helyzet
- Politikai okok
- Anyagi okok
- Párkapcsolat
- Kalandvágy
- Munkalehetőség
- Társadalmi okok

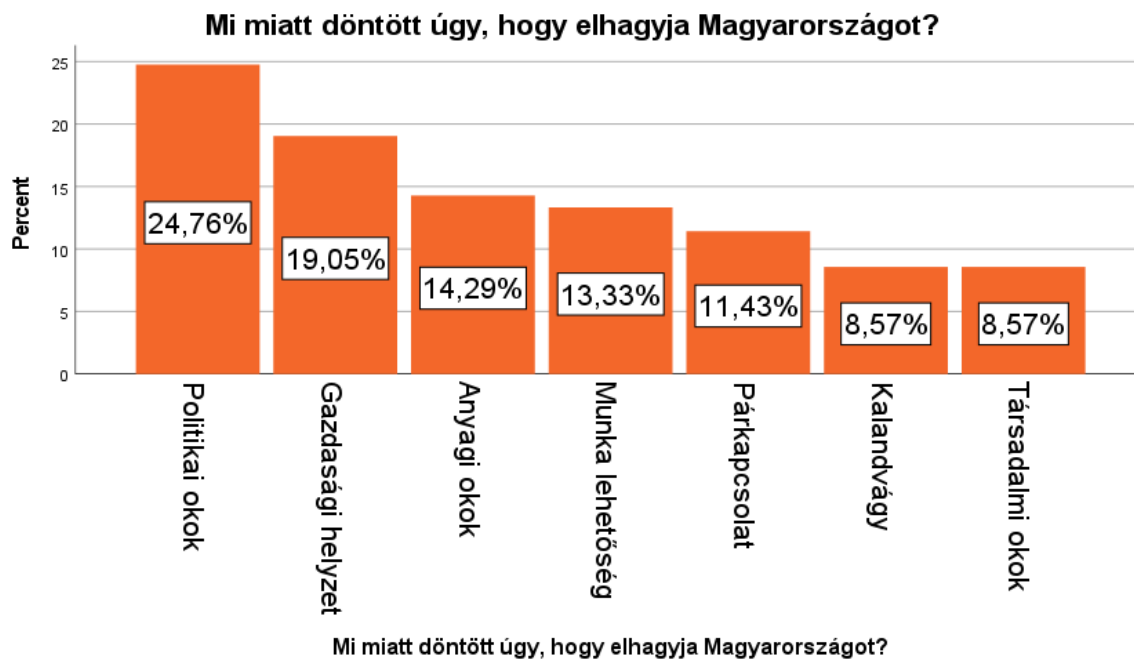
A 4. táblázat megmutatja, hogy a válaszadók közül a legtöbben a politikai okokra hivatkozva hagyta el Magyarországot. A 105 kitöltőből 26-an adták meg válasznak a politikai kategóriát, azonban szorosan mögötte van 20 válaszadóval a gazdasági helyzet meghatározása. A következő kategória az anyagi okok volt, erre 15 kitöltő adta ezt a választ. Ezen kívül a munkalehetőséget 14-en jelölték meg. 12 személy párkapcsolat miatt hagyta el Magyarországot. Azonban volt 9-9 kitöltő, aki kalandvágy keresése vagy társadalmi okok miatt költöztek el.

3.4.1. Magyarország elhagyásának lehetséges okai

4. táblázat: A válaszok megoszlása arra a kérdésre, hogy „Mi miatt döntött úgy, hogy elhagyja Magyarországot?”

	Válaszadók száma	Százalék	Valós százalék
Gazdasági helyzet	20	19	19
Politikai okok	26	25	25
Anyagi okok	15	14	14
Párkapcsolat	12	11	11
Kalandvágy	9	9	9
Munka lehetőség	14	13	13
Társadalmi okok	9	9	9
Összesen	105	100	100

A fenti válaszokat százalékos formában a 5. ábra szemlélteti. Jól látható, hogy a válaszadók közel 25 %-a jelölte meg azt, hogy politikai okok miatt hagyta el Magyarországot.

5. ábra: Százalékos meghatározása, hogy mi miatt hagyták el Magyarországot.

Ahogy a 5. táblázatban is látható, a válaszadók döntő többsége 5-10 éve vagy még annál is régebben él Norvégiában. A 105 válaszadóból 48 (46%) fő 5 és 10 év között él Norvégiában, 28 fő (27%) él kint 10 évnél régebben. 16 fő (15%) 3 és 5 év között költözött ki, míg 13 fő (12%) 3 évnél kevesebb ideje él odakint.

5. táblázat: Válaszadók Norvégiában töltött ideje

	Válaszadók száma	Százalék	Valós százalék
0-3 év	13	12	12
3-5 év	16	15	15
5-10 év	48	46	46
10 évnél több	28	27	27
Összesen	105	100	100

Összefüggés vizsgálatot végeztek a khi négyzet próba segítségével, hogy van-e kapcsolat, aközött, hogy valaki egyedül vagy csoportosan költözött ki, és aközött, hogy tartják-e a kapcsolatot jelenleg más magyarokkal Norvégiában.

A 7. táblázat alapján látható, hogy a szignifikancia szint $p=0,007$ -es értéket mutat, ami alapján megállapítható, hogy nagyon erős összefüggés van a két kérdés között. Sajnos 5 olyan cella is van, ami kevesebb mint 5 mintaszámot tartalmaz, azonban az erős korreláció miatt nincs jelentős befolyásoló tényezője.

A 6. táblázatból leolvasható, hogy összesen 35 fő adta azt a választ, hogy egyedül költözött ki, és ebből 20 fő tartja a kapcsolatot más helyi magyarokkal, míg 15 fő nem tartja a kapcsolatot. Azonban azok, akik családdal vagy egyéb módon, de társasággal mentek ki Norvégiába, összesen 70 fő, azok közül 87 % (61 fő) tartja is a kapcsolatot a helyi magyarokkal. A legkiugróbb számot a családdal kiköltözők mutatják, ahol 50 közül 45 fő, azaz 90 % tartja a kapcsolatot a kint élő többi magyarral. Tehát megállapítható, hogy azok, akik családdal vagy egyéb ismerőssel költözött Norvégiába azok nagyobb arányban tartják a kapcsolatot a kinti magyarokkal.

3.4.2. Kiköltözés módjának összefüggése azzal, hogy tartják-e a kapcsolatot helyi magyarokkal

6. táblázat: Kiköltözés módja (családdal, egyedül stb) és kapcsolattartás más magyarokkal összefüggés vizsgálata

Kivel költözött ki? * Helyi magyarokkal tartják-e a kapcsolatot? Crosstabulation

Count

		Helyi magyarokkal tartják-e a kapcsolatot?		Összesen
		igen	nem	
Kivel költözött ki?	egyéb	11	4	15
	egyedül	20	15	35
	családdal	45	5	50
	kollégákkal	2	0	2
	barátokkal	3	0	3
Összesen		81	24	105

7. táblázat: Khi négyzet teszt a 6. táblázat alapján

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	14,232 ^a	4	,007
Likelihood Ratio	15,175	4	,004
Linear-by-Linear Association	,350	1	,554
N of Valid Cases	105		

a. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,46.

3.5. Hipotézis eredmények vizsgálata

3.5.1. Hipotézis1 vizsgálata

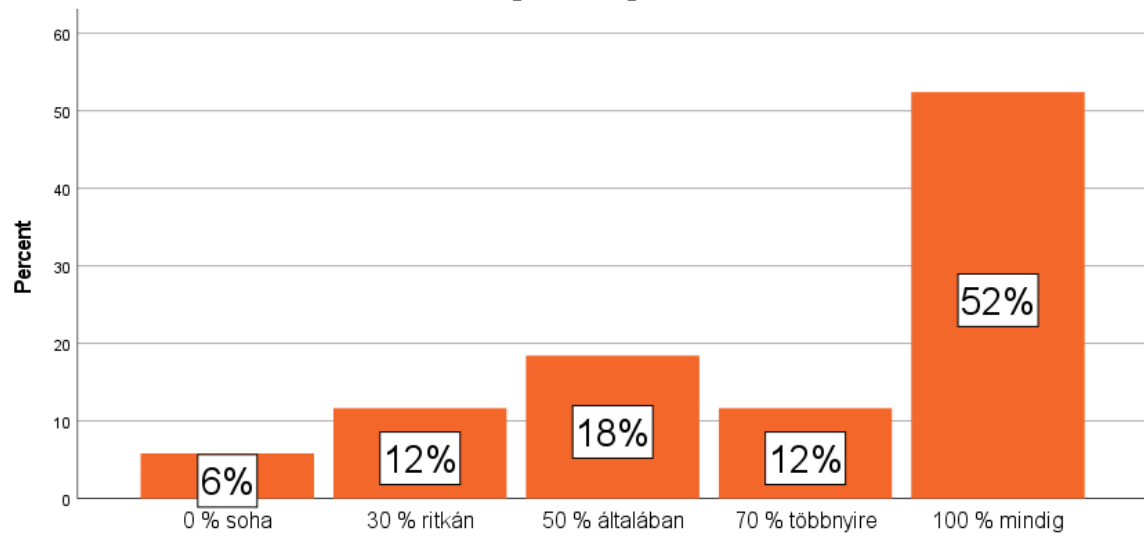
H1: Feltételezem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket

Ahogy a szakirodalomban is felvázoltam a Norvégiában és Magyarországon tartandó ünnepeket, vannak átfedések a nemzetek között. Ennek főleg az az oka, hogy bizonyos ünnepeket világ szerte ünnepelnek. Azonban a kérdőívem megalkotásakor kíváncsi voltam arra, hogy vajon, akik külföldre költöznek, azok tartják-e azokat az ünnepeket, amik kimondottan Magyarországhoz köthetőek. Ilyen például a farsang, március 15-e, augusztus 20-a, október 23-a. A következőkben azt fogom vizsgálni a gyakoriság függvény használatával, hogy ezeket a nemzet specifikus ünnepeket a Norvégiában élő magyarok mennyire tartják, illetve, hogy egyéb ünnepeket tartanak-e idegen országban.

Ahogy a 6. ábrán látható, a nemzetközi ünnepeket ugyanúgy tartják a Norvégiában élő magyarok, ilyen például a húsvét, ahol a válaszadók 52 %-a jelölte azt, hogy mindig tartják ezt az ünnepet, mellette tartják még a mikulást (40%), karácsony (80%), újév (74%).

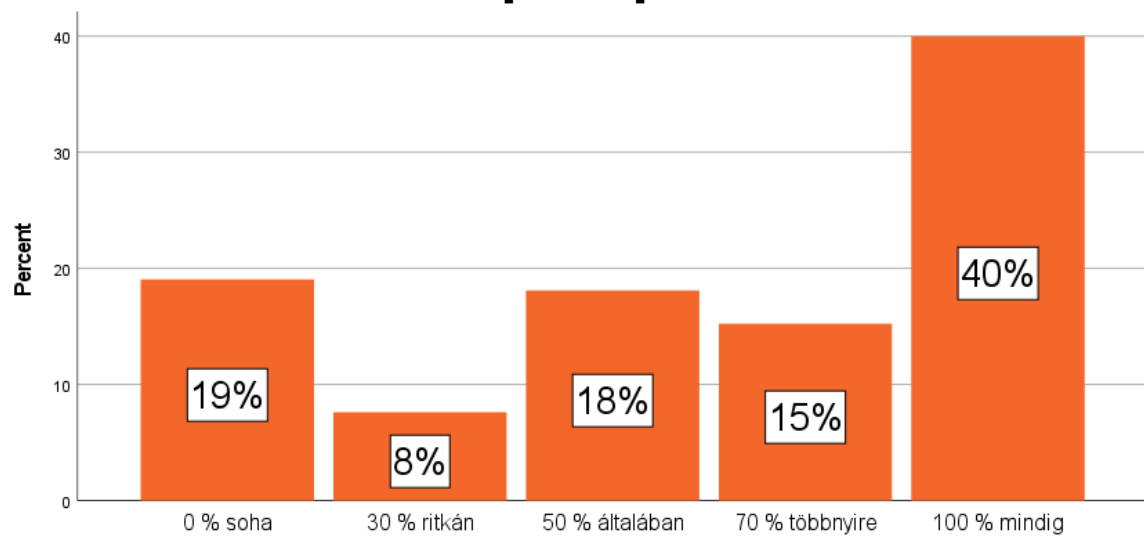
A névnap tartása egy kicsit megosztotta a társaságot, mert a válaszadók 34 %-a soha nem tartja, míg 31% mindig tartja.

**A: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[húsvét]**

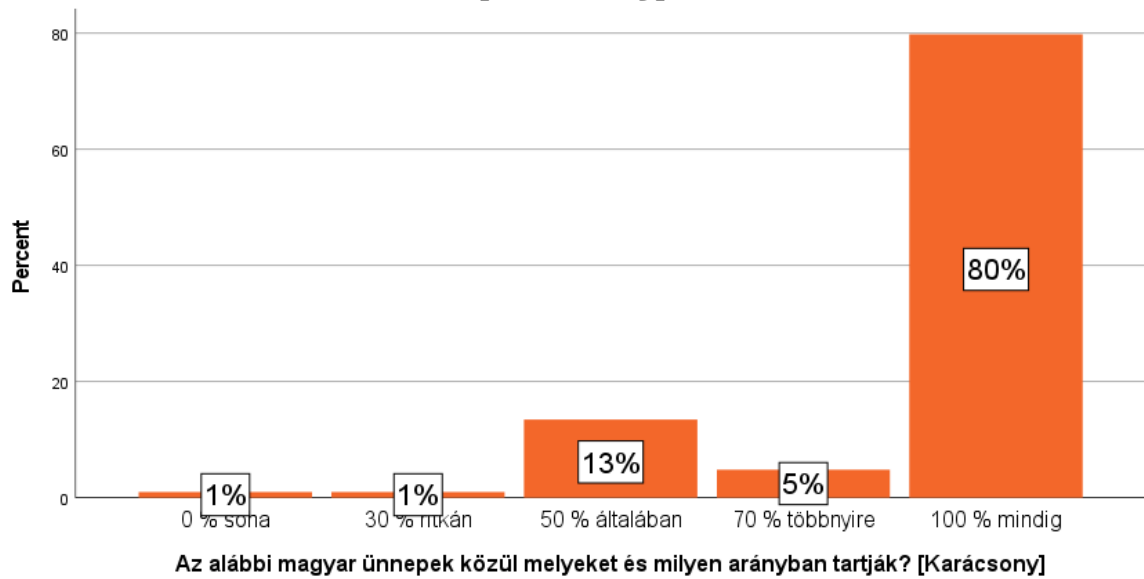
Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják? [húsvét]

**B: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[Mikulás]**

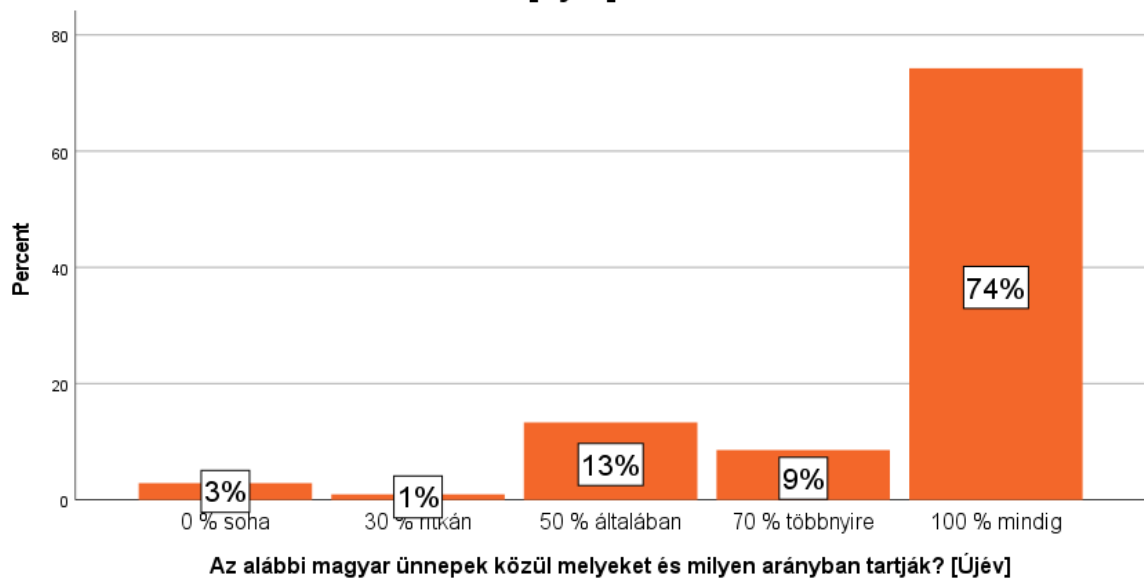

Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják? [Mikulás]

**C: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[Karácsony]**

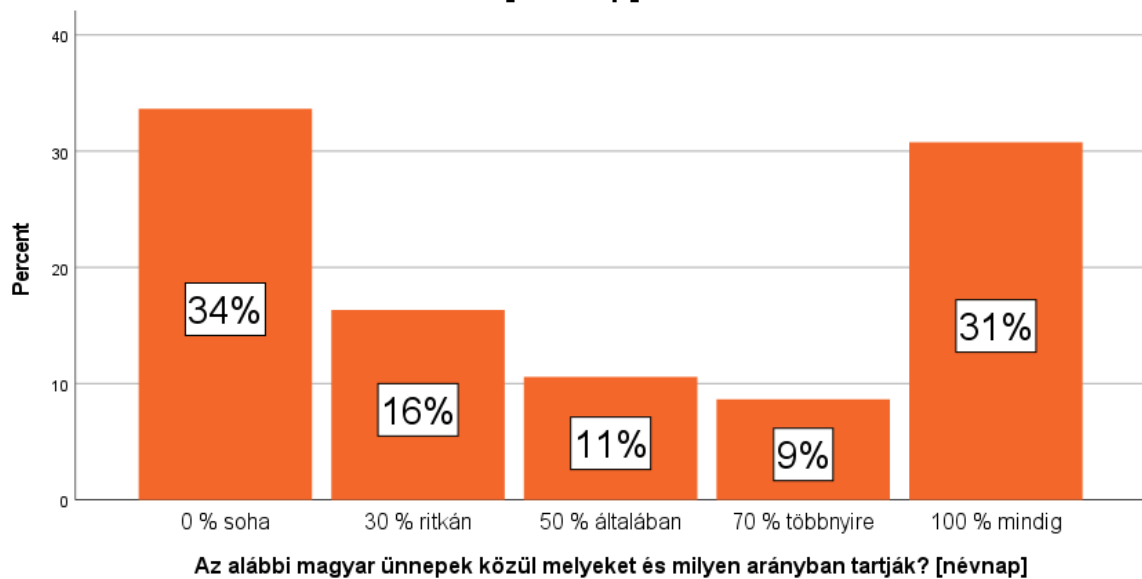
**D: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[Újév]**

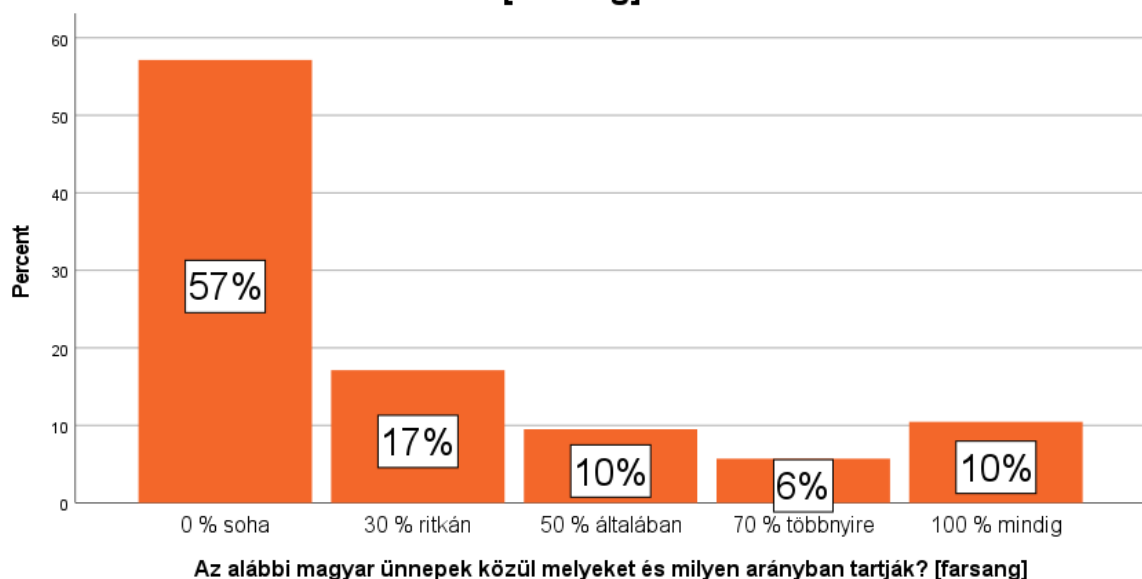
6. ábra: (A, B, C, D) Nemzetközi ünnepek (mind két országban ünnepelt) ünneplésének gyakorisága a megkérdezettek körében

Ha viszont a nemzet specifikus ünnepeket nézzük, akkor láthatjuk (7. ábra), hogy a farsangot a válaszadók 57 %-a soha nem tartja, a március 15-i nemzeti ünnepre a válaszadók 58 %-a nem emlékezik meg soha. Ugyanez igaz az augusztus 20-i államalapítás ünnepére is, ugyanis itt is a válaszadók 58 %-a jelölte azt, hogy soha nem emlékeznek meg erre az ünnepre, nem tartják. Az október 23-i forradalomra viszont a kérdőív kitöltőinek 69 %-a jelezte, hogy egyáltalán nem tartják számon, nem emlékeznek meg rá.

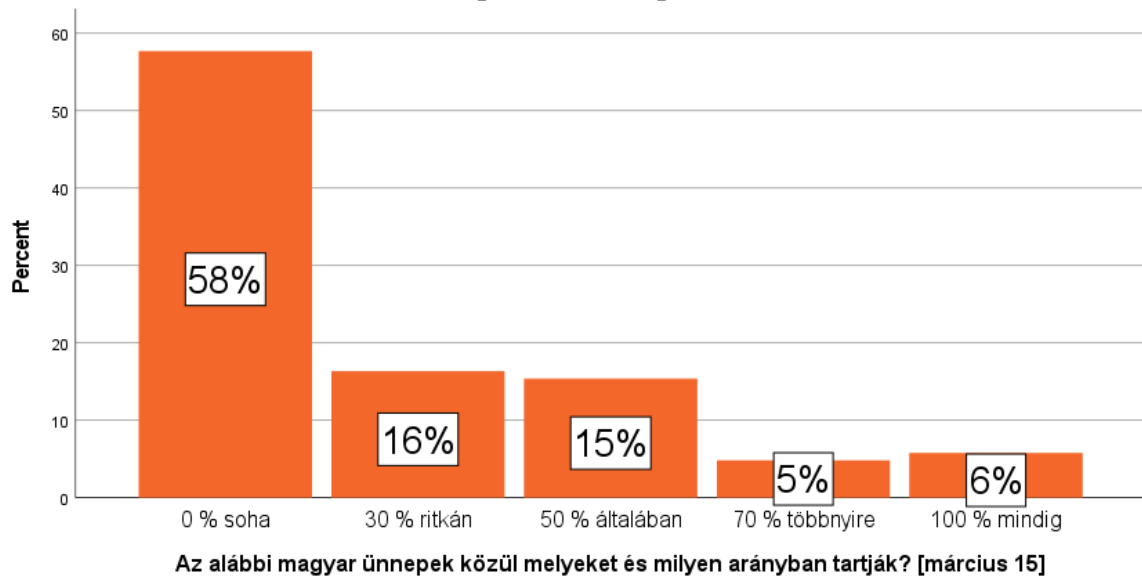
**A: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[névnap]**

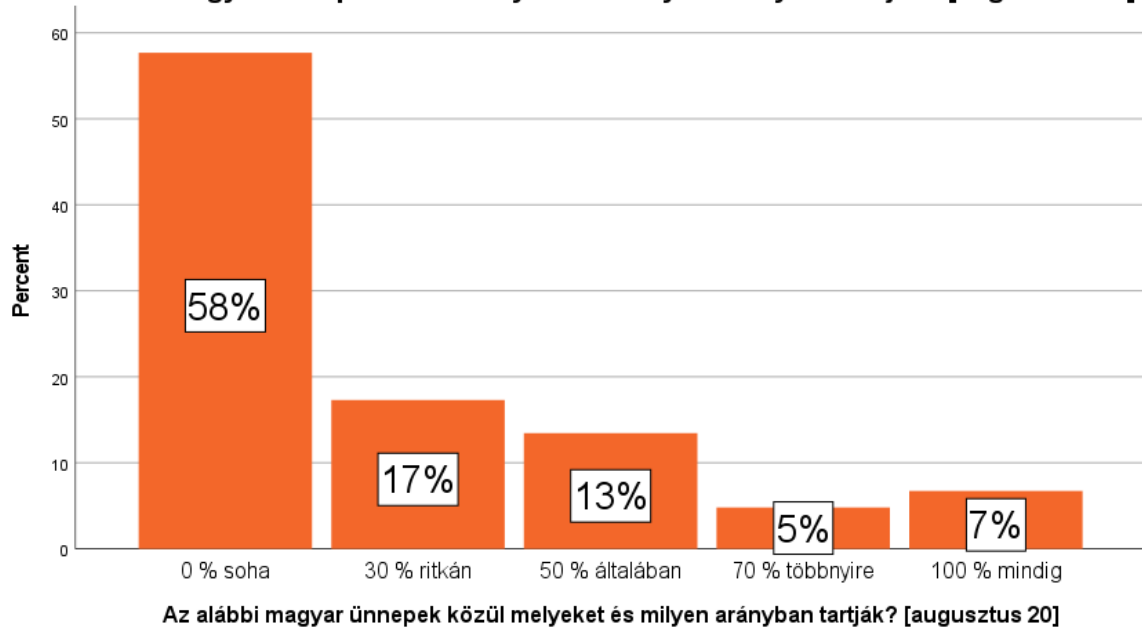
**B: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[farsang]**

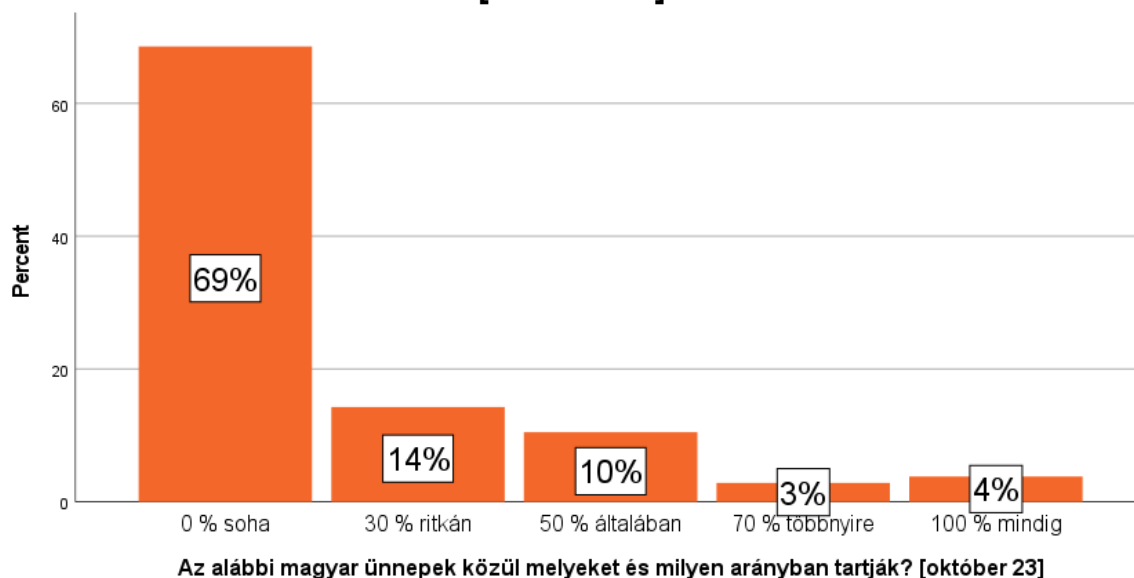
C: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják? [március 15]

D: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják? [augusztus 20]

**E: Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják?
[október 23]**

7. ábra: (A, B, C, D, E) Magyar nemzet specifikus ünnepek megoszlása gyakoriság szerint.

H1 hipotézis összefoglalása

A 6. és 7. ábrán látható, hogy míg a nemzetközi ünnepeket a válaszadók döntő többsége tartja, és megünnepli a főbb ünnepeket, addig a magyar nemzet specifikus ünnepeket tekintve a Norvégiában élő magyarok nem tartják a magyar nemzet ünnepeit, asszimilálódtak a norvég nemzethez.

A H1 hipotézis (Feltételezem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket) bizonyítást nyert.

3.5.2. Hipotézis2 vizsgálata

H2: Feltételezem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni.

A következőkben azt vizsgálom, hogy milyen okból kifolyólag döntöttek úgy a válaszadók, hogy elhagyják Magyarországot. Ahogy korábban leírtam, összesen hét csoportra tudtam osztani azokat, akik kitöltötték a kérdőívet. Ezeket a csoportokat szembe állítom azzal, hogy

vajon haza szándékoznak-e költözni azok, akik különböző okokból, de elhagyták Magyarországot, amennyiben igen, akkor azok milyen időtávon belül.

8. táblázat: Magyarország elhagyásának oka és haza költözni szándékozók összefüggés vizsgálata

Mi miatt döntött úgy, hogy elhagyja Magyarországot? * Haza szándékozik költözni Magyarországra? Crosstabulation

		Haza szándékozik költözni Magyarországra?				
		nem	igen, bizonytalan idő múlva	igen, 1 éven belül	Másik országba kívánok költözni	Összesen
Mi miatt döntött úgy, hogyan elhagyja Magyarországot?	Gazdasági helyzet	16	3	0	1	20
	Politikai okok	23	2	0	1	26
	Anyagi okok	7	5	1	1	14
	Párkapcsolat	11	1	0	0	12
	Kalandvágy	4	4	1	0	9
	Munka lehetőség	10	4	0	0	14
	Társadalmi okok	8	1	0	0	9
Összesen		79	20	2	3	104

9. táblázat: Khi négyzet próba a 8. táblázat alapján.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	22,281 ^a	18	,220
Likelihood Ratio	21,696	18	,246
Linear-by-Linear Association	,219	1	,640
N of Valid Cases	104		

a. 20 cells (71,4%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,17.

Az elemzést Khi négyzet próbával hajtottam végre, amin a p értéke 0,220 ($p > 0,05$) (9. táblázat). Ez alapján azt lehet meghatározni, hogy nincs összefüggés aközött, hogy haza szándékoznak-e költözni a magyarok, illetve, hogy mi volt annak az oka, hogy elhagyták Magyarországot.

Azonban azt is meg lehet állapítani a 8. táblázat alapján, hogy a válaszadók közül 79 fő úgy gondolja, hogy egyáltalán nem kíván haza költözni. A 8. táblázatból továbbá az is látszik, hogy vannak olyan személyek a válaszadók között (összesen 20 fő), akik még nem tudják, hogy mikor, de bizonytalan időn belül haza szándékoznak költözni, de az arányuk és számuk elenyésző azokhoz képest, akik kint szándékoznak maradni. 2 olyan fő van, akik azért egy éven belül valószínűleg haza költöznek, és összesen 3 olyan fő van a kitöltők között, akik még nem tudják, hogy mikor, de egy másik országban folytatják az életüket.

H2 hipotézis összefoglalása

A különböző okokból kifolyólag Magyarországról elköltözött személyek döntő többsége nem kíván haza költözni. A politikai okokból (26 fő) kiköltöző válaszadók közül 23 fő nem kíván haza költözni. 20 fő jelölte, hogy a gazdasági helyzet miatt költözött el hazánkból, közülük 16-an válaszolták azt, hogy nem költöznek haza. 14 fő jelölte, hogy anyagi megfontolásból döntött úgy, hogy elköltözik, közülük azonban 7 fő (fele) válaszolta azt, hogy nem költözik haza, a másik fele, azonban valamikor vagy haza költözik, vagy másik országba kíván áttelepülni. Akik kalandvágy miatt döntöttek úgy, hogy kiköltöznek (9 fő), közülük, csak 4 mondta azt, hogy nem költözik haza, azonban 5 fő vagy haza költözik, vagy másik országban próbál szerencsét.

A H2 hipotézis (Feltételezem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni) részben került bebizonyításra.

3.5.3. Hipotézis3 vizsgálata

H3: Feltételezem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben betudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba

A H3 hipotézisem vizsgálatát One-Way-ANOVA/PostHoc teszt segítségével végzem el.

A One-Way-ANOVA elemzésénél mivel csak olyan adatot tudok elemezni, ahol legalább 2 mintaszám van, ezért a 8 általános vagy annál kisebb iskolai végzettséggel rendelkezők válaszát nem tudom figyelembe venni, mert ott csak 1 válaszadó volt. Emiatt a táblázatból is hiányzik ezen adat.

A 10. táblázat alapján láthatjuk, hogy az iskolai végzettség alapján a kultúrába való beilleszkedés átlaga szignifikánsan nem tér el egymástól.

10. táblázat: Iskolai végzettség szerint milyen mértékben sikerült beilleszkedni a norvég kultúrába/társadalomba

Ön szerint milyen mértékben sikerült beilleszkednie a norvég kultúrába, társadalomba?

Tukey B^{a,b}

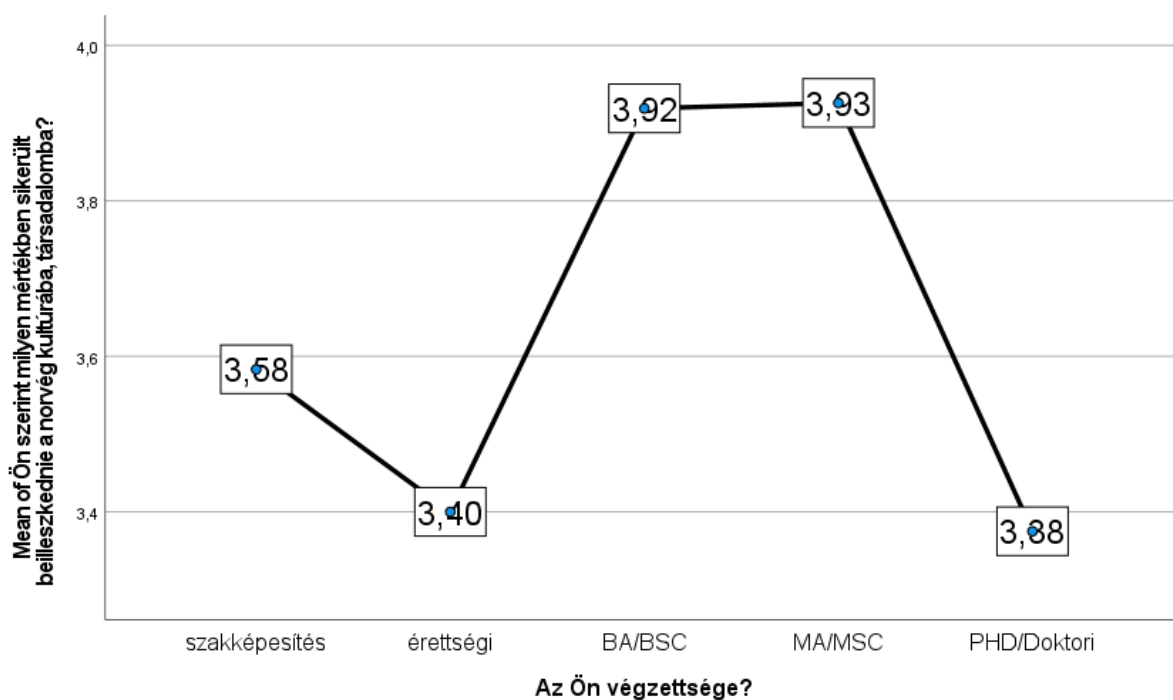
		Subset for alpha = 0.05
Az Ön végzettsége?	N	1
PHD/Doktori	8	3,38
érettségi	20	3,40
szakképesítés	12	3,58
BA/BSC	37	3,92
MA/MSC	27	3,93

Means for groups in homogeneous subsets are displayed.

a. Uses Harmonic Mean Sample Size = 15,509.

b. The group sizes are unequal. The harmonic mean of the group sizes is used. Type I error levels are not guaranteed.

Azonban a 8. ábra alapján megállapítható, hogy a felsőfokú Bachelor vagy Master végzettséggel rendelkezők átlaga közel egy fél értékkel kiemelkedik a többi iskolai végzettséggel rendelkezők között. Ez alapján a felsőfokú végzettséggel rendelkezők átlaga 3,9-es érték, míg a doktori vagy a kisebb végzettséggel rendelkezők átlaga 3,4-3,5 közötti értéken mozognak.

8. ábra: Iskolai végzettség szerint milyen mértékben sikerült beilleszkedni a norvég kultúrába/társadalomba grafikus megjelenítése

H3 hipotézis összefoglalása

Megállapítható, hogy az iskolai végzettségek tekintetében a kultúrába való beilleszkedés szempontjából szignifikáns eltérés ugyan nincsen, azonban kis mértékű pozitív irányú elmozdulás tapasztalható a főiskolai/egyetemi alap és mester diplomával rendelkezők irányába. Az Ő esetükben többen válaszolták azt, hogy szinte már Norvégnak érzik magukat.

A H3 hipotézis (Feltételezem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben betudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba) tekintetében mivel csak kis mértékben tapasztalható elmozdulás, és szignifikáns eltérés nincs, ezért ezt a hipotézist elvetem.

3.6. Egyéb vizsgálatok eredménye

3.6.1. Nyelvi készség és kapcsolatteremtő képesség

A következőkben azt vizsgálom, hogy a külföldre költözött magyarok nyelvi készsége mennyire van hatással a kapcsolatteremtő képességre. A kapcsolatteremtő képesség alatt az értendő, hogy képes könnyen megértetni magát másokkal, melynek feltétele, hogy a jó szociális és kommunikációs képesség, és hogy ezt az adott nyelven ki is tudja fejezni. A nyelvismeret hiányában, hiába rendelkezik valaki magas kapcsolatteremtő képességgel, ha ezt nem tudja érvényre juttatni. Ugyan ez igaz, hogy a magas nyelvi készség nem jelent, jó vagy magas kapcsolatteremtő képességet. Ezt a vizsgálatot kereszttábla elemzéssel vizsgálom, ezen belül is a khi négyzet próbával.

11. táblázat: Nyelvi készség és a kapcsolatteremtő képesség kapcsolata

Az Ön nyelvi készsége? * Az Ön kapcsolatteremtő képessége? Crosstabulation

			Az Ön kapcsolatteremtő képessége?					Összesen
			1 - távolságtartó	2 - inkább tartózkodó	3 - semleges	4 - inkább nyitott	5 - könnyen teremt kapcsolatot	
Az Ön nyelvi készsége?	2 -	Válaszadók	2	3	1	1	3	10
	nehezen	% within Az	20%	30%	10%	10%	30%	100%
	tanul	Ön nyelvi						
	idegen	készsége?						
	nyelvet							
	3 - csak	Válaszadók	1	1	5	8	9	24
	idő	% within Az	4%	4%	21%	33%	38%	100%
	kérdése	Ön nyelvi						
		készsége?						
	4 -	Válaszadók	0	2	6	8	12	28
	könnyen	% within Az	0%	7%	21%	29%	43%	100%
	tanul	Ön nyelvi						
	nyelveket	készsége?						
	5 -	Válaszadók	1	1	7	11	23	43
	fogékony a	% within Az	2%	2%	16%	26%	53%	100%
	nyelvek	Ön nyelvi						
	iránt	készsége?						
Összesen		Válaszadók	4	7	19	28	47	105
		% within Az	4%	7%	18%	27%	45%	100%
		Ön nyelvi						
		készsége?						

12. táblázat: Khi négyzet próba a 11. táblázat alapján

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	21,555 ^a	12	,043
Likelihood Ratio	16,211	12	,182
Linear-by-Linear Association	7,668	1	,006
N of Valid Cases	105		

a. 12 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,38.

Ahogy a 12. táblázatban is látható a $p=0,043$ -mal, így mivel kisebb a szignifikancia szint mint $0,05$ ($P<0,05$), így megállapítható, hogy van összefüggés a nyelvi készség és a kapcsolatteremtő képesség között.

A 11. táblázatban látható, hogy azok a személyek, akik fogékonyak a nyelvek iránt, azok könnyebben tudnak kapcsolatokat kialakítani.

A fentebb látható mátrix alapján megállapítható, hogy a legjellemzőbb válasz (23 fő, mely fent feltett 2 kérdésre adott válaszok több mint 53 %-a) az 5 – fogékony a nyelvek iránt és az 5 – könnyen teremt kapcsolatot párosítás lett.

Az arányaihoz képest szintén jelentős a következő három válasz páros: 11 fő válaszolta azt, hogy 4 – könnyen tanul nyelveket/5 - könnyen teremt kapcsolatot és 12 fő válaszolta azt, hogy 5 – fogékony a nyelvek iránt/4 – inkább nyitott, további 9 fő pedig 4 – könnyen tanul nyelveket/4 – inkább nyitott. Összességében ez azt jelenti, hogy felül reprezentált azok aránya, akik inkább segítségnek, vagy abszolút segítségnek tekintik a nyelvtudást a kapcsolatteremtés folyamán, illetve akik szerint a nyelvtudás jelentősen segített a kapcsolatteremtő képéségen. Ez egybefügg a Khi próba eredményével, mely szerint $0,043$ -as khi próba érték (nagyobb mint $0,05$ érték) igazolni látszik a pozitív összefüggést a két felvetett kérdéssel kapcsolatban. Kíváncsiságból meg lehet nézni ennek az ellentétjét is, hogy 2 – nehezen tanul idegen nyelveket/1 - távolságtartó és 2 - nehezen tanul idegen nyelveket/2 – inkább tartózkodó összesen ezen párosokra összesen 5 fő jelölte ezeket a válaszokat, ami erősen alul reprezentált. Így a mátrix erősen torzított a felső pozitív kimenetel irányába. Megállapítható ezek alapján, hogy a két készség megléte egy adott személynél nagyban megkönnyíti az egyén beilleszkedését a befogadó ország társadalmába.

3.6.2. Hátrányos megkülönböztetés vizsgálata

A következőkben arra keresem a választ, hogy tapasztaltak-e hátrányos megkülönböztetést a válaszadók, amiatt, hogy nem beszélnek, vagy csak kis mértékben beszélnek a norvég nyelvet az emberek. Illetve, hogy amiatt érte-e őket negatív ellenérzés, mert esetlegesen alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A következő táblázatot Khi négyzet próbával elemeztem.

Az alábbi 14. táblázatban látható, hogy a norvég nyelv beszélt szintje miatt nem érte a válaszadókat hátrányos megkülönböztetés. A Khi négyzet próba lefuttatása alapján a p értéke 0,406, ami azt mutatja meg, hogy nincs szignifikáns összefüggés közöttük (még gyenge összefüggés sincs), hogy milyen szinten beszéli a norvég nyelvet az adott illető, és hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a norvégoktól.

13. táblázat: Történt-e hátrányos megkülönböztetés a norvég nyelv beszélt szintje miatt

A norvég nyelv beszélt szintje? * Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést, ellenérzést norvégoktól? Crosstabulation

			Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést, ellenérzést norvégoktól?		Összesen
			igen	nem	
A norvég nyelv beszélt szintje?	semmi	Válaszadók száma	0	2	2
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	0%	100%	100%
	minimális	Válaszadók száma	2	8	10
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	20%	80%	100%
	alapfok	Válaszadók száma	5	12	17
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	29%	71%	100%
	középfok	Válaszadók száma	17	24	41
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	41%	59%	100%
	felsőfok	Válaszadók száma	9	26	35
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	26%	74%	100%
Összesen		Válaszadók száma	33	72	105
		% within A norvég nyelv beszélt szintje?	31%	69%	100%

14. táblázat: Khi négyzet próba a 13. táblázat alapján

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,001 ^a	4	,406
Likelihood Ratio	4,577	4	,334
Linear-by-Linear Association	,266	1	,606
N of Valid Cases	105		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,63.

A 13. táblázatban látható, hogy a 105 kitöltőből 72 fő (69%) válaszolta azt, hogy nem érte őket hátrányos megkülönböztetés, és mindössze 33 fő (31 %) válaszolta azt, hogy érte hátrányos megkülönböztetés. Azonban a 33 fő között nem állapítható meg, hogy amiatt érte volna ez a megkülönböztetés, mert nem beszéli megfelelő szinten a norvég nyelvet, mivel látható, hogy a 33 főből 17 fő az, aki legalább középfokon beszéli az adott nyelvet.

Megvizsgálom, hogy az iskolai végzettség alapján érhet-e negatív megkülönböztetés a Norvégiába kiköltöző magyarokat.

A következő 15. táblázatot is Khi négyzet próbával elemeztem.

Az alábbi 16. táblázatban látható, hogy az iskolai végzettség szintje miatt nem érte a válaszadókat hátrányos megkülönböztetés. A Khi négyzet próba lefuttatása alapján a p értéke 0,764, ami azt mutatja meg, hogy nincs szignifikáns összefüggés között (még gyenge összefüggés sincs), hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkezik az adott illető, és hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a norvégoktól.

15. táblázat: Történt-e hátrányos megkülönböztetés az iskolai végzettség miatt

Az Ön végzettsége? * Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést, ellenérzést norvégoktól? Crosstabulation

			Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést, ellenérzést norvégoktól?		Összesen
			igen	nem	
Az Ön végzettsége?	8 általános vagy alatti	Válaszadók száma	0	1	1
		% within Az Ön végzettsége?	0%	100%	100%
	szakképesítés	Válaszadók száma	5	7	12
		% within Az Ön végzettsége?	42%	58%	100%
	érettségi	Válaszadók száma	7	13	20
		% within Az Ön végzettsége?	35%	65%	100%
	BA/BSC	Válaszadók száma	11	26	37
		% within Az Ön végzettsége?	30%	70%	100%
	MA/MSC	Válaszadók száma	9	18	27
		% within Az Ön végzettsége?	33%	67%	100%
	PHD/Doktori	Válaszadók száma	1	7	8
		% within Az Ön végzettsége?	13%	88%	100%
	Összesen	Válaszadók száma	33	72	105
		% within Az Ön végzettsége?	31%	69%	100%

16. táblázat: Khi négyzet próba lefuttatása a 15. táblázat alapján

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,585 ^a	5	,764
Likelihood Ratio	3,090	5	,686
Linear-by-Linear Association	,761	1	,383
N of Valid Cases	105		

a. 4 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,31.

A 15. táblázatban látható, hogy a 105 kitöltőből 72 fő (69%) válaszolta azt, hogy nem érte őket hátrányos megkülönböztetés, és mindössze 33 fő (31 %) válaszolta azt, hogy érte hátrányos megkülönböztetés. Azonban a 33 fő között nem állapítható meg, hogy amiatt érte volna ez a megkülönböztetés, mert alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, mivel látható, hogy a 33 főből összesen 20 fő az, aki egyetemi (BA/BSC, MA/MSc) végzettséggel rendelkezik.

3.6.3. Norvég munkakultúra és alkalmazkodás a norvég munkavégzési szokásokhoz

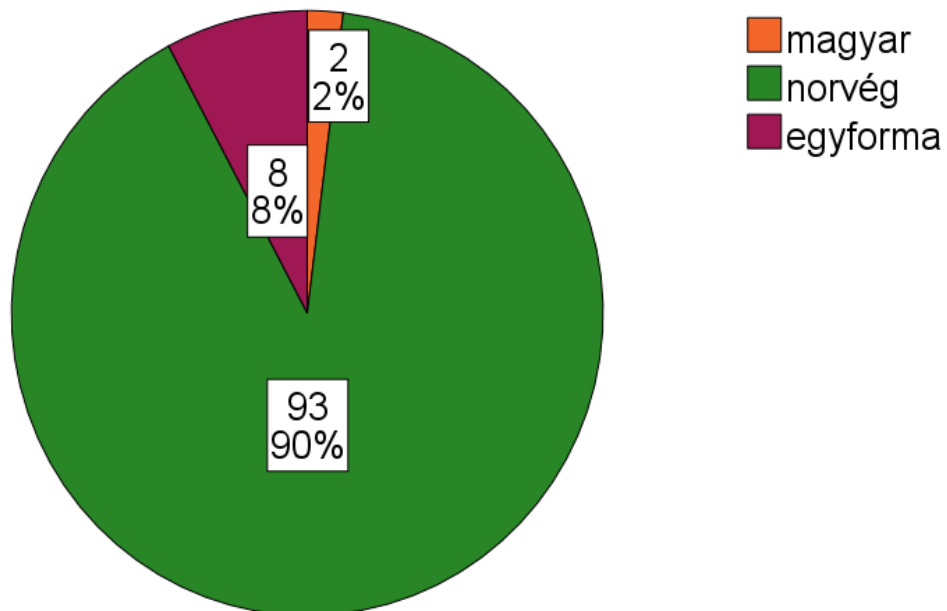
Kíváncsivá tett, hogy a Norvégiába kiköltöző magyarok mennyire tudnak gyorsan alkalmazkodni a norvég munkavégzési szokásokhoz, illetve, hogy melyik munkakultúrát találják vonzóbbnak. Eltérő a munkavégzési szokás a két nemzet között, így a kérdőívemben ezekre a kérdésekre kerestem választ.

A két kérdés összehasonlítását (17. táblázat) Khi négyzet próba segítségével végeztem el. A vizsgálat eredménye alapján (18. táblázat) a p értéke 0,002, tehát 99,8% a szignifikancia szint, ami alapján megállapítható, hogy egy nagyon erős kapcsolat van a két vizsgálandó kérdés között.

Megállapítható, hogy azok a személyek, akik szerint a norvég munkakultúra a vonzóbb, azok azonnal vagy legalábbis könnyen tudtak alkalmazkodni a norvég munkavégzési szokásokhoz.

A kérdőívet kitöltők közül, csak 103 válaszadó volt, aki arra a kérdésre választ adott, hogy a magyar vagy a munkakultúra vonzóbb. A 103 válaszadóból 93 fő, vagyis a válaszadók 90 % szerint a norvég munkakultúra a vonzóbb. (9. ábra)

Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?

9. ábra: A magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb

17. táblázat: Munkavégzési szokásokhoz való alkalmazkodás aszerint, hogy a norvég vagy a magyar munkakultúra a vonzóbb

Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb? * Milyen gyorsan tudott alkalmazkodni a befogadó ország munkavégzési szokásaihoz? Crosstabulation

			Milyen gyorsan tudott alkalmazkodni a befogadó ország munkavégzési szokásaihoz?				Összesen
			2 - voltak nehézségeim	3 - nem befolyásolt	4 - könnyen tudtam alkalmazkodni	5 - azonnal tudtam alkalmazkodni	
Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?	magyar	Válaszadók száma	1	1	0	0	2
		% within Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?	50%	50%	0%	0%	100%
	norvég	Válaszadók száma	2	11	38	42	93
		% within Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?	2%	12%	41%	45%	100%
	egyforma	Válaszadók száma	1	3	2	2	8
		% within Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?	13%	38%	25%	25%	100%
	Összesen		4	15	40	44	103
			Válaszadók száma				

% within Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?	4%	15%	39%	43%	100%
---	----	-----	-----	-----	------

18. táblázat: Khi négyzet próba a 17. táblázat alapján

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	21,135 ^a	6	,002
Likelihood Ratio	13,280	6	,039
Linear-by-Linear Association	4,022	1	,045
N of Valid Cases	103		

a. 9 cells (75,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,08.

3.6.4. Gyermekek vizsgálata

Vizsgálom, hogy a gyermekek tudnak-e magyarul, illetve, hogy befolyásolja-e a gyermekeket a magyar nyelv tanulásában az, hogy otthon milyen nyelven beszél a család.

Ezt a vizsgálatot korrelációs elemzéssel hajtottam végre. A 20. táblázatból látható, hogy a Spearman korrelációval lehet értelmezni az adatokat, azaz 92,7 %-os valószínűséggel tudjuk azt megállapítani, hogy nincs összefüggés, vagy csak nagyon gyenge pozitív összefüggés van közöttük, hogy befolyásolja-e a gyermeket a magyar nyelv használatában az, hogy otthon milyen nyelven beszélnek.

A 19. táblázatban látható, hogy összesen 97 olyan kitöltő volt, mely számításba vehető volt az elemzés során. Ebből 40 olyan fő jelezte, akinek gyermeke van, hogy a gyermeke beszél magyarul, és otthon is csak magyarul beszélnek. Azonban a 97 főből 35 gyermektelen személy töltötte ki a kérdőívet.

19. táblázat: Gyermek magyar nyelv beszélésének vizsgálata az alapján, hogy otthon milyen nyelven kommunikálnak

Milyen nyelven beszélnek otthon a családban? * Beszél-e a gyermek magyarul?
Crosstabulation

		Beszél-e a gyermek magyarul?			Összesen
		igen	nem	nincs gyermek	
Milyen nyelven beszélnek otthon a családban?	csak magyarul	40	0	14	54
	csak norvégul	0	1	5	6
	csak angolul	0	0	3	3
	egyéb nyelven	1	0	1	2
	vegyesen	19	1	12	32
Összesen		60	2	35	97

20. táblázat: Korrelációs vizsgálat lefuttatása a 19. táblázat alapján

Symmetric Measures

		Value	Asymptotic Standard Error ^a	Approximate T ^b	Approximate Significance
Interval by Interval	Pearson's R	,110	,099	1,076	,285 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,183	,100	1,814	,073 ^c
N of Valid Cases		97			

A gyermekek tekintetében vizsgálom, hogy befolyásolja-e a gyermekek nemzetiségi hovatartozását az, hogy mennyire beszéli a gyermek a norvég nyelvet.

Khi négyzet próbát használtam ahhoz, hogy megállapítsam, hogy van-e összefüggés ezen a téren a 21. táblázat alapján.

21. táblázat: Gyermek nemzeti hovatartozásának vizsgálata a norvég nyelv beszélt szintje alapján

Milyen szinten beszéli a gyermek a norvég nyelvet? * A gyermek jelenleg milyen nemzetiségűnek tartja magát? Crosstabulation

		Count			
		A gyermek jelenleg milyen nemzetiségűnek tartja magát?			
		magyar	norvég	mindkettő	Összesen
Milyen szinten beszéli a gyermek a norvég nyelvet?	1 - egyáltalán nem	4	0	0	4
	2 - kis mértékben	2	0	0	2
	3 - középfolon	5	0	0	5
	4 - majdnem tökéletesen	9	0	3	12
	5 - tökéletesen	12	8	15	35
Összesen		32	8	18	58

22. táblázat: Khi négyzet próba lefuttatása a 21. táblázat alapján

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	18,017 ^a	8	,021
Likelihood Ratio	23,660	8	,003
Linear-by-Linear Association	6,716	1	,010
N of Valid Cases	58		

a. 12 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is,28.

A khi négyzet próba alapján (22. táblázat) a p értéke 0,021, ami azt mutatja meg, hogy egy elég szoros összefüggés van aközött, hogy a gyermek milyen nemzetiségűnek tartja magát, és hogy milyen szinten beszéli a norvég nyelvet. Látható a 21. táblázatban, hogy 58 válaszadóból (akinek gyermeke van) 35 fő válaszolta azt, hogy a gyermek tökéletesen beszél norvégul, ebből a 35 főből 15 fő jelölte, hogy két nemzetiségűnek tartja magát a gyermek, tehát mind magyar, mind norvég. És a 35 főből további 8 fő viszont úgy nyilatkozott, hogy a gyermek norvég nemzetiségűnek vallja magát.

3.6.5. Kultúrsokk

A legtöbb ember életében, amikor valamilyen drasztikus változással találkozik, akkor sokk hatás éri. Ez lehet akár fizikai, akár lelki sokk. Ahogy a szakirodalomban is kifejtettem, ezeket a hatásokat nevezzük kultúrsokknak. Kérdőívemben arra kerestem a választ, hogy a válaszadók közül hányan élték át a különböző fázisokat, és azok mikor jelentkeztek náluk. (Lelkesedés-eufória, frusztráltság-elvesztettség, lehangoltság-magányosság, szorongás-depresszió, és végül alkalmazkodás-önbizalom visszatérése)

Az első lépésben a kultúrsokk 1. fázisát vizsgálom, lelkesedés-eufória kérdésre keresem a választ a gyakoriság függvény alkalmazásával.

Ahogy a 23. táblázatból is látható, összesen a 105 kitöltőből csak 22 fő olyan válaszadó volt, aki azt jelölte be, hogy nem élte át a lelkesedés, eufória, izgalom, érdeklődés fázisát. Ez a kérdőívet kitöltők mindössze 21 %-a. Viszont 83 fő volt az, aki azt a választ adta, hogy ezeket az állapotokat átélte. A válaszaik alapján látható, hogy van, akinek annak ellenére, hogy esetleg régóta kint él, még mindig folyamatosan hullámokban visszatérve az élet része maradt, összesen 52 fő, ami a válaszadók 50 %-a.

23. táblázat: Kultúrsokk 1. fázisa: lelkesedés, eufória, izgalom, érdeklődés

		Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
Valid	nem	22	21	21
	igen, az elején	31	30	30
	igen, folyamatosan	52	50	50
	hullámokban visszatérve			
	Összesen	105	100	100

Próbáltam arra is választ találni, hogy aki átélte ezt a kezdeti állapotot, nála mikor kezdett el kialakulni. A vizsgálatomban sajnos azt kell megállapítanom, hogy a 83 igennel válaszoló főből csak 39 olyan személy volt, aki választ adott arra a kérdésre, hogy mennyi idő elteltével kezdte érezni a lelkesedés fázisát.

24. táblázat: Kultúrsokk 1. fázisa időbeli elhelyezése

		Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
Valid	kezdeteiktől	18	17	46
	1 éven belül	4	4	10
	Hullámokban	8	8	21
	az első évben	9	9	23
	Total	39	37	100
Missing	System	66	63	
Összesen		105	100	

A 24. táblázat megmutatja, hogy ebből a 39 főből 18 személy a kezdeteiktől kezdve élte meg ezt a fázist, 4 fő volt, aki egy éven belül kezdte el érezni a lelkesedést, 8 olyan válaszadó volt, aki nem tudott pontos meghatározást adni, hogy mikor alakult ki nála, de hullámokban az életében még jelen van, és mindössze 9 olyan személy volt, aki csak az első évben érezte. Második lépésnek a frusztráltság, zavarodottság és elveszettség érzését vizsgálok a gyakoriság függvény használatával.

Megnézem a kultúrsokk 2. fázisát a válaszadók hány százaléka élte át. A vizsgálat alapján megállapítható (25. táblázat), hogy a 105 válaszadóból összesen 66 fő (63%) jelölték, hogy átélték a frusztráció, zavarodottság és elveszettség fázisát. És mindössze csak 39 fő (37%) válaszolta azt, hogy nem élte át ezt a fázist.

25. táblázat: Kultúrsokk második fázisa: frusztráltság, zavarodottság, elveszettség

		Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
	nem	39	37	37
	igen, az elején	30	29	29
	igen, folyamatosan	21	20	20
	hullámokban visszatérve			
	igen, később	15	14	14
Összesen		105	100	100

A 66 fő válaszadóból, összesen csak 46 fő töltötte ki arra vonatkozóan a kérdőívet, hogy mennyi idő elteltével kezdett el nála kialakulni a frusztráltság szakasza. Ez alapján (26.

táblázat) látható, hogy ugyanúgy, mint a lelkesedés fázisa nagyjából már a kezdetektől jelen van, de legkésőbb 1 éven belül kialakul az idegen környezetben.

26. táblázat: Kultúrsokk második fázisa időbeli elhelyezése

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
kezdetektől	13	12	28
1 éven belül	14	13	30
egy év után	2	2	4
3 év után	5	5	11
5 év	2	2	4
Hullámokban	7	7	15
az első évben	3	3	7
Összesen	46	44	100
Hiányzó adat	59	56	
Összesen	105	100	

Harmadik fázisként a lehangoltság, elszigeteltség és magányosság fázisát vizsgálom a gyakoriság függvény használatával.

Ennél a fázisnál már látható a 27. táblázat alapján, hogy a lehangoltság szakaszát már csak 64 fő (66 %) élte meg, míg 41 fő összesen 39 % válaszolta azt, hogy nem élte át a harmadik fázist.

27. táblázat: Kultúrsokk harmadik fázisa: lehangoltság, elszigeteltség, magányosság

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
nem	41	39	39
igen, az elején	26	25	25
igen, folyamatosan hullámokban visszatérve	23	22	22
igen, később	15	14	14
Összesen	105	100	100

A 64 fő pozitív választ adókból 36 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy mennyi idő elteltével kezdte el érezni a lehangoltság, elszigeteltség fázisát. (28. táblázat)

Ennél a fázisnál a 36 főből 12 fő adta azt a választ, hogy 1 éven belül kialakult náluk ez a szakasz, de így is volt olyan válaszadó, aki azt válaszolta, hogy csak évek múlva kezdett el nála kialakulni.

28. táblázat: Kultúrsokk harmadik fázisa: lehangoltság, elszigeteltség, magányosság időbeli elhelyezése

		Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
	kezdetektől	9	9	25
	1 éven belül	12	11	33
	egy év után	3	3	8
	2 év	1	1	3
	3 év után	2	2	6
	5 év	3	3	8
	Hullámokban	6	6	17
	Összesen	36	34	100
Hiányzó	adat	69	66	
Összesen		105	100	

A kultúrsokk negyedik fázisaként (29. táblázat) a szorongás, hangulatváltozás és depresszió fázisát elemzem szintén a gyakoriság függvény alkalmazásával.

Meglepő, de a kérdőívet kitöltő 105 főből már 63 fő, azaz 60 % adta azt a választ, hogy ezt a fázist egyáltalán nem élte át, és 42 fő válaszolta, hogy átélte a szorongás szakaszát.

29. táblázat: Kultúrsokk negyedik fázisa: szorongás, hangulatváltozás, depresszió

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
nem	63	60	60
igen, az elején	9	9	9
igen, folyamatosan hullámokban visszatérve	17	16	16
igen, később	16	15	15
Összesen	105	100	100

A 42 pozitív válaszadóból mindössze csak 23 válaszolt arra a kérdésre, hogy mikor kezdte el átélni a negyedik fázist (30. táblázat). A kevés minta szám alapján (23) nem nyújt valós képet, hogy pontosan mikor alakul ki a negyedik fázis, hisz a 23 főből 12 fő válaszolta azt, hogy egy éven belül kialakult náluk, és 11 fő válaszolta azt, hogy évek múlva alakult.

30. táblázat: Kultúrsokk negyedik fázisa: szorongás, hangulatváltozás, depresszió időbeli elhelyezése

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
kezdetektől	10	10	43
egy éven belül	2	2	9
egy év után	2	2	9
2 év	1	1	4
3 év után	3	3	13
5 év	2	2	9
Hullámokban	3	3	13
Összesen	23	22	100
Hiányzó adat	82	78	
Összesen	105	100	

A kultúrsokk utolsó szakaszaként az alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérése fázist vizsgálom a 31. táblázat alapján.

Látható, hogy a válaszadó 105 főből összesen 82 fő, azaz 78 % adta válaszul, hogy átélte az asszimilálódás folyamatát. A lelkesedés fázisán kívül erre a fázisra adtak a legtöbben pozitív választ.

31. táblázat: Kultúrsoikk utolsó, ötödik szakasza: alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérése

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
igen	82	78	78
nem	23	22	22
Összesen	105	100	100

Meglepő, hogy a pozitív válaszadók közül csak 47 fő válaszolt arra a kérdésre, hogy mennyi idő után kezdte el érezni, hogy újra visszatér az önbizalma és elkezd alkalmazkodni. Azonban ebből a 47 főből 26 fő válaszolta azt, hogy már az első évben, de inkább a kezdetektől jelen van az életükben a kultúrsoikk ezen szakasza. (32. táblázat)

32. táblázat: Kultúrsoikk utolsó, ötödik szakasza: alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérésének időbeli elhelyezése

	Válaszadók gyakorisága	Százalék	Valós százalék
kezdetektől	18	17	38
egy éven belül	8	8	17
egy év után	2	2	4
2 év	4	4	9
3 év után	3	3	6
5 év	2	2	4
Hullámokban	10	10	21
Összesen	47	45	100
Hiányzó adat	58	55	
Összesen	105	100	

4. Következtetések, javaslatok

Vizsgálatomat a Norvégiában élő, és ott munkát vállaló magyarokra készítettem el.

A dolgozatomban három hipotézist határoztam meg, mely az alábbi bontásban nyert bizonyosságot, vagy került elvetésre. (33. táblázat)

33. táblázat: Hipotézisek bebizonyításának, illetve elvetésének meghatározása, forrás: saját szerkesztés

Hipotézis	Elfogadás/Elvetés
H1: Feltételezem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket	Elfogadtam
H2: Feltételezem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni.	Részben fogadtam el
H3: Feltételezem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben betudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba	Elvetettem

H1: Feltételezem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket

Gyakoriság függvénnyel megvizsgáltam, hogy a Norvégiában élő magyarok mennyire tartják a nemzet specifikus ünnepeket. A grafikonok ábrázolásával bizonyosságot nyert, hogy míg a nemzetközi ünnepeket a válaszadók döntő többsége tartja, addig idővel a magyarországi ünnepeket, ami az államhoz köthető azokat elhagyják. Ennek oka az lehet, hogy asszimilálódik a norvég közösséghez, és a magyarságukat kezdik elveszíteni. Már nem fontos számukra, hogy Magyarországon milyen munkaszüneti napok vannak. Szép lassan a tudatukból kivesznek ezek ünnepek, mert már nem ez lesz a fontos a számukra.

Javaslat: ezeket az ünnepeket, amik kimondottan nemzet specifikusak lehetne azzal kordában tartani, amennyiben a Norvégiában lévő magyar konzulátus szervezne időközönként ezeken a napokon megemlékezéseket, amit ki hirdet az általuk nyilvántartott magyaroknak. Ezzel a kint élő magyarokat is közelebb lehetne hozni egymáshoz, és egy jobban összetartó közösséget lehetne kialakítani.

H2: Feltételezem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni.

Megállapítható volt, hogy a kiköltözés oka nem befolyásolja azt a tényt, hogy haza szándékozik-e költözni valaki Magyarországra vagy sem. Aki elköltözött Magyarországról azok a személyek döntő többsége nem szándékozik haza költözni. A vizsgálatomban erre vonatkozó kérdés nem volt, de véleményem szerint sokan azért maradnak kint, mert a megélhetés mellett sokkal nyugodtabb lehet a mindennapi élet, azonban a munkahelyi „önmegvalósítást” jobban ki tudják aknázni. Nem feltétlenül van lehetőség itthon a saját nézetünket képviselni a munkahelyünkön. Vannak olyan munkavállalók, akik újító megoldással tudnának előrukkolni, de ha ezt nem tehetik meg, akkor számukra unalmassá, monotonná válhat a munkavégzés, és ezáltal motiválatlanok lesznek.

Javaslat: ha itthon több olyan munkahely lenne, ahol elismernék az újítást, nagyobb anyagi biztonságot tudnának teremteni a dolgozóknak, több motivációt kapnának az alkalmazottak, akkor lehetőség lenne arra, hogy az itt élő munkavállalókat megtartsák, illetve a már elköltözötteket esetlegesen a jövőben visszacsábítsák. Továbbá javaslok arra vonatkozóan egy vizsgálatot indítani, hogy a nyugodtabb élet mellett a munkahelyi önmegvalósítást is megtudják-e valósítani Norvégiában? Illetve javaslom ebben a kutatásban azt is vizsgálni, hogy itthon mennyire tudtak nagyobb érdekérvényesítő képességet felmutatni.

H3: Feltételezem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben betudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba

A vizsgálatomban megállapításra került, hogy Norvégiában nem az számít beilleszkedés szempontjából, hogy valaki milyen végzettséggel rendelkezik. Véleményem szerint a norvég lakosoknak inkább az számít, hogy mennyire próbál valaki alkalmazkodni hozzájuk, mennyire próbálja felvenni a norvég szokásokat. Az eddigi tapasztalatom alapján, amit Norvégiában töltöttem azt vettem észre, hogy a norvégok nagyon szeretik a hazájukat és a kultúrájukat. Fontos számukra, hogy aki oda kimegy, az tartsa tiszteletben az ottani szokásokat.

Javaslat: miután valaki kiválasztotta, hogy melyik országban kíván a jövőben dolgozni és élni, előtte járja körbe, hogy milyen kulturális sajátosságok jellemzik az adott munkakörnyezetet, országot, és ezek a sajátosságok mennyire összeegyeztethetők az egyéni értékrendjével. Ha ez igen, akkor valószínűleg az adott ország kultúrája, és az adott munkakörülmények ideálisak lesznek számára. Az elégedettsége nő, a közérzete kellemesebbé válik. Ha azonban nem találja meg ezeket a számításokat vagy komoly kulturális különbségek fedezhetők fel, akkor akár rövid, akár közép, akár hosszú távon a kint tartózkodása kellemetlenné válik, közérzeti állapota csökken és ennek következtében jó eséllyel elhagyja a kezdetben választott országot. Javaslom egy kutatás lefolytatását azzal kapcsolatban, hogy a külföldre költöző személyek mennyire járják körbe az adott ország kulturális szokásait, és a munkavégzési kultúráját, illetve, hogy mennyi ideig vizsgálják az adott országot mielőtt úgy döntenek, hogy az életüket a továbbiakban ott folytatják!?

Ezekén kívül vizsgáltam, hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a magyarokat a norvégoktól akár amiatt, hogy alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, akár amiatt, hogy nem beszélik a norvég nyelvet. Egyértelműen kiderült a vizsgálatomból, hogy ezek miatt a felvetések miatt nem érte hátrányos megkülönböztetés a magyarokat, azonban, hogy pontosan mi miatt érte őket negatív ellenérzés az jelen kutatásból nem derült ki. Mivel saját tapasztalatból tudom, hogy Norvégiában mindenhol tudom használni az angol nyelvet, ezért a norvégok nem várják el, hogy beszélje valaki a nyelvüket, hisz majdnem minden norvég beszéli az angol nyelvet.

Javaslat: a könnyebb alkalmazkodás, asszimiláció miatt legalább alapfokon célszerű megtanulni a norvég nyelvet. Mivel egy adott országban is több kultúra tud találkozni, ezért fontos, hogy az emberek jobban megismerjék egymást. A kezdeti nehézségek és problémák,

amik a kulturális különbségekből fakadnak az elkezdhet akár szép lassan feloszlani, ha a norvégok érzik, hogy az illető próbál alkalmazkodni, próbálja a befogadó ország kultúráját elsajátítani, és ezt azáltal teszi, hogy megpróbálja az adott nyelvet megismerni és még ha csak minimálisan is de elsajátítani.

Kutatásomban szerettem volna megtudni, hogy a kiköltözött magyarok szerint melyik munkakultúra az, ami véleményük szerint vonzóbb, és minden kétséget kizáróan megállapítható lett, hogy a norvég munkakultúrát találták vonzóbbnak. Bizonyítást nyert az is, hogy aki úgy nyilatkozott, hogy a norvég munkakultúra számára a szimpatikusabb, azok könnyebben is tudtak alkalmazkodni a munkavégzési szokásokhoz.

Javaslat: meglátásom az az, hogy aki hamarabb el tudja fogadni, hogy egy adott országnak mások a szokásai, mások a körülmények, azok sokkal hamarabb kezdenek el alkalmazkodni a munkavégzési szokásokhoz is. Kimondottan javaslom, hogy azok a munkavállalók, akik hosszabb ideig kívánnak külföldön tartózkodni, akár örökre elhagyják Magyarországot, akkor ellőtte hosszabb ideig, mindenre kiterjedően vizsgálja meg az adott ország munkavégzési szokásait, hogy minél hamarabb el tudja fogadni a befogadó ország munkavégzési dinamikáját.

Dolgozatomban megállapítottam, hogy vannak olyan gyermekek, akik nem beszélik a norvég nyelvet, ezáltal nem érzik úgy, hogy norvégok lennének. Befolyásolja a nemzetiségi hovatartozásukat az, hogy a norvég nyelvet milyen szinten beszélik. Azok a gyermekek, akik tökéletesen beszélik az adott nyelvet, azok vagy két nemzetiségűnek tartják magukat, vagy inkább a norvégok nemzet felé húz. Azonban az nem befolyásolja a gyermeket abban, hogy otthon milyen nyelven beszélnek, hogy magyarnak érezze magát, és használni tudja a magyar nyelvet.

Javaslat: a gyermekek jövője szempontjából kifejezetten javaslom, hogy már az első pillanattól kezdve tanítsák vagy taníttassák a gyermekkel a norvég nyelvet, hogy ha már egyszer abban az országban folytatják az életüket, akkor a gyermekben előbb-utóbb kialakuljon az az identitás, hogy Ő is norvégnak mondhatta magát.

Amikor a családom kiköltözött Norvégiába, akkor végig néztem rajtuk a kultúrsokk fázisait, az alábbi sorrendben: Lelkesedés-eufória, frusztráltság-elvesztettség, lehangoltság-magányosság, szorongás-depresszió, és végül alkalmazkodás-önbizalom visszatérése.

Éppen ezért, mert saját környezetemben tapasztaltam ezeket a fázisokat, kíváncsi voltam, hogy mások is átélik-e ezeket a szakaszokat. Dolgozatomból az derül ki, hogy nem mindenkinél alakulnak ki ezek a fázisok, és eltérő, hogy kinél mikor alakul ki.

Javaslat: jelen vizsgálat nem terjedt ki arra, hogy volt-e valami konkrét kiváltó ok, ami miatt elkezdett az embereknél a kultúrsokk 1-1 szakasza kialakulni. Javaslom erre vonatkozóan a későbbiekben egy vizsgálatot lefuttatni, mert előfordulhat, hogy vannak olyan konkrét szituációk, amik felszínre hozzák a félelmeket, és ezáltal jelennek meg a különböző személyiségekben a különböző fázisok.

5. Összefoglalás

Dolgozatom megírásához a közösségi médián keresztül küldtem ki egy kérdőívet, mert a Norvégiában élő magyarok beilleszkedési és kulturális szokásait vizsgáltam. Felvettem a kapcsolatot a Norvégiai magyar nagykövetséggel, és segítséget kértem tőlük, hogy mennyi magyar él kint hivatalosan. Ehhez elküldtek részemre egy statisztikai hivatal által üzemeltetett oldalt, ahol le tudtam kérdezni, hogy mennyi Norvégia lakossága, és abból mennyi magyar él kint regisztráltan. Szakirodalmi áttekintésemben összehasonlítottam Hofstede kulturális dimenziói alapján Norvégiát és Magyarországot. Kitértem a migráció fogalmára és típusaira, a motivációra, ami miatt a magyarok elhagyják Magyarországot. Dolgozatomat a tartós és külső, azaz külföldi migrációra készítettem el. Illetve részleteztem a kulturális sokk szakaszait. Megvizsgáltam, hogy milyen ünnepeket tartanak Norvégiában, és milyen ünnepeket tartanak Magyarországon.

Ezt követően elemeztem a saját vizsgálatomat. A kérdőívemet SPSS elemző program segítségével vizsgáltam meg. Az SPSS rendszeren belül alkalmaztam a Pearson és Spearman féle korrelációt, a gyakoriság függvényt, a keresztábla elemzés használatával a Khi négyzet próbát és a One-way-Anova, Turkey B Post-Hoc statisztikai módszert. Megnéztem a kérdőív alapján, hogy a hipotéziseim igazolást nyertek-e. A diplomadolgozatomban három hipotézist határoztam meg.

H1	Feltételeztem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a Norvég kultúrához és elhagyják a nemzet specifikus magyar ünnepeket
H2	Feltételeztem, hogy a különböző okokból kiköltözöttek (gazdasági, társadalmi vagy kihívás keresés) között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak haza költözni.
H3	Feltételeztem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben betudtak illeszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba

A kérdőívemet 105 Norvégiában élő magyar töltötte ki. Hét kategóriára lehetett besorolni azon személyeket, akik különböző okok miatt Norvégiába költöztek. Ez a hét kategória a

következő volt: gazdasági helyzet, politikai okok, anyagi okok, párkapcsolat, kalandvágy, munkalehetőség és társadalmi okok. Megállapítást nyert, hogy a válaszadóim döntő többsége a politikai okok és a gazdasági helyzet miatt döntött úgy, hogy elköltözik. Megnéztem, hogy van-e összefüggés aközött, hogy egyedül vagy csoportosan költözött valaki ki, és aközött, hogy jelenleg tartják-e a kapcsolatot helyi magyarokkal. Vizsgálatomban megállapítást nyert, hogy azok, akik nem egyedül költöztek ki, azok nagyobb arányban tartják a helyi magyarokkal a kapcsolatot.

Az első hipotézisem, melyben azt feltételeztem, hogy a Norvégiában élő magyarok elhagyják a nemzet specifikus ünnepeket, mert asszimilálódnak a Norvég kultúrához az beigazolódott. A válaszadók jelentős része válaszolta azt, hogy a kimondottan magyar ünnepeket (farsang, március 15, augusztus 20, október 23) elhagyja és azokat már a jövőben nem tartja. A nemzetközi ünnepek azonban megmaradtak náluk.

Vizsgáltam, hogy a kapcsolatteremtő képességre mennyire van befolyásoló hatással a magyarok nyelvi készsége. Kutatásomban megállapítottam, hogy azok a magyarok, akik fogékonyak a nyelvek iránt, azoknak a személyeknek a kapcsolatteremtő képessége is kimagasló, nyitottabbak az emberek iránt.

Ezt követően a második hipotézisemet vizsgáltam meg, ahol azt feltételeztem, hogy eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya a különböző okokból kiköltözöttek között. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak hazaköltözni. Ez a hipotézisem részben került bebizonyításra, mivel a hipotézisemnek csak az első része igazolódott be, azaz, hogy eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya, azonban az anyagi okokból elköltözötteknek a fele úgy nyilatkozott, hogy idővel majd tervezi, hogy újra haza költözik.

Ezután vizsgáltam, hogy érte-e hátrányos megkülönböztetés a magyarokat amiatt, hogy nem beszélik a norvég nyelvet, illetve amiatt, hogy alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Mind a két esetben az az eredmény mutatkozott, hogy a norvégok nem foglalkoznak azzal, hogy valaki beszéli-e a nyelvüket, vagy hogy milyen az iskolai végzettsége.

A magyarok döntő többsége, egész pontosan 90 % úgy nyilatkozott a kérdőívem kitöltésekor, hogy szerintük a norvég munkakultúra a vonzóbb számukra. Megállapítást nyert, hogy azok, akik a norvég munkakultúrát jobbnak ítélték meg, azok könnyebben is tudtak alkalmazkodni a munkavégzési szokásokhoz.

Ezután elemeztem a harmadik hipotézisemet, ahol azt feltételeztem, hogy akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, azok könnyebben tudtak beilleszkedni a Norvég kultúrába/társadalomba. Ez a hipotézisem elvetésre került, mivel ennél a vizsgálatnál is

megállapítást nyert, hogy nem befolyásolja az iskolai végzettség a beilleszkedést a norvég kultúrába/társadalomba.

Vizsgáltam, hogy a gyermekek nemzeti hovatartozását befolyásolja-e, hogy milyen nyelven beszél otthon a család, és itt azt tudtam meghatározni, hogy ez nincs hatással arra, hogy mennyire tartja norvégnak magát a gyermek, viszont, az nagy mértékben befolyásolja a gyermek hovatartozását, hogy a norvég nyelvet mennyire tudja elsajátítani. Azok a gyermekek, akik majdnem tökéletesen/tökéletesen beszélnek norvégul, azok nagyobb arányban vallják magukat kettős nemzetiségűnek.

Legvégül levonatam a következtetéseket a kutatásomra, és javaslatokat tettem, hogy miként lehetne a magyarokat segíteni abban, hogy jobban, könnyebben tudjanak beilleszkedni a norvég társadalomba.

Összességében elmondható, hogy a nyelv s kultúra ismerete növeli a beilleszkedést, és csökkenti a munkaerő mobilizációját, hazatérését, illetve a konfrontációk mennyiségét.

Irodalomjegyzék

Internetes hivatkozások:

HTTP1: Kultúra és társadalom, <https://hu.cultureoeuvre.com/10728037-traditions-and-customs-of-norway> (letöltés ideje: 2022.06.16)

HTTP2: Public holidays in Norway, Public holidays in Norway | Nordic cooperation (norden.org) (letöltés ideje: 2023. 03. 12.)

HTTP3: Ünnepek Európában, ünnepek Magyarországon, <https://unnepek.com/munkaszuneti-napok-unnepek-2023-magyarorszag/> (letöltés ideje: 2023. 03. 12.)

HTTP4: 3. táblázat <https://www.ssb.no/en/statbank/table/05328/> Letöltés ideje: 2023.02.10.

HTTP5: 2. táblázat

<https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/hungary,norway/?fbclid=IwAR2dYK0gsJaBQukO9TjV8QRR06J94KLs3fFWNtcG4gWccVij95BdQrA6RQYb> Letöltés: 2023. 03. 04.

HTTP6: 1.ábra

http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Pedagogia/84N%E1dasi/CD2/08/01/08_01_2_1.htm Letöltés ideje: 2023.03.25.

Könyvek, publikációk:

Johnsen B. H. (2010): Nemi különbségek a humor gyakorlásában és élvezetében Norvégiában. Fordulópont. 12. évf. 4. (50). 67-80 p.

Hollos M. (1975): Logical Operations and Role-Taking Abilities in Two Cultures: Norway and Hungary. Child Development. Vol 46. no 3. 638-649. p.

Köllő J. (2015): Patterns of integration. Low-Educated People and their Jobs in Norway, Italy and Hungary. Economics of Transition 23 (1). p. 105-134. ISSN 0967-0750

Szilvási Zs. (2011): Magyar bevándorlók nyelvi helyzete Norvégiában. 10-11. sz. 11p.

Korpics M. (2011): Az interkulturális kommunikáció

Garamvölgyi J. és Rudnák I. (2015): Kulturális intelligencia bemutatása, mérési lehetőségei, Studia Mundi – Economica 2 (3) 113-126 p

Tóth P. P. (2001): Népeségmozgások Magyarországon a XIX. és XX. században. In: Lukács Éva – Király Miklós (Szerk.) (2001)

- Rudnák I. (2015): Multikulturális menedzsment, Szent István Kiadó, Gödöllő, 2015., 226p
- Garamvölgyi J. (2022): A kulturális intelligencia és a vezetői kompetenciák összefüggéseinek vizsgálata multikulturális környezetben, Doktori (PhD) értekezés, Gödöllő, 120p.,
- Reketye G., Tóth T., Malota E. (2016): Nemzetközi marketing, Akadémiai Kiadó, Budapest, 468p.
- Svein B. (2010): Immigration and immigrants 2010, 168p.
- Siskáné Sz. B. és Halász L. (2018): Kivándorlás, mint életstratégia – szubjektív jól-lét szintjei külföldön, in Boldogulni itthon vagy külföldön. Szerk.: Siskáné Sz. B. és Halász L., Miskolci Egyetem Földrajz- Geoinformatikai Intézet, Miskolc, 224p
- Halász L. (2018): A magyarok erősödő migrációjának makrogazdasági hatásai, in Boldogulni itthon vagy külföldön. Szerk.: Siskáné Sz. B. és Halász L., Miskolci Egyetem Földrajz- Geoinformatikai Intézet, Miskolc, 224p
- Éberhardt G. (2019): Migráció és terrorizmus, Hadtudományi Szemle 12. évfolyam (2019) 3. szám 37-59. p
- Szekeres Gy. (2007): A kulturális sokk mibenléte és kezelhetősége. Új Honvédségi Szemle. 2007. 1. szám.,
- Chikán A. (2020): Vállalatgazdaságtan. Akadémiai kiadó, 2020, Budapest, 673p
- Luthra, R., Platt., L. és Salamonska, J. (2018): Types of migration: The Motivations, Composition, and Early Integration Patterns of „New Migrants” in Europe, International Migration Review, volume 52 issue 2, 368-403p
- Tylor, Edward Burnett 1997 In Bohannan-Glazer (szerk.) Mérföldkövek a kulturális antropológiában. Panem, 108-127.p
- Hofstede G., (1983): The Culturalrelativity of Organizational Practicesand Theories, Institute for Research on Intercultural Cooperation (IRIC), 2018. 15p
- Csath M. (2008): Interkulturális menedzsment. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest, 2008

Mellékletek

1. számú melléklet: felhasznált kutatási kérdőív

Magyarok Norvégiában

Kis Brigitta vagyok a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) mesterszakos hallgatója. A diploma munkámat Norvégiában élő és munkát vállaló magyarokról írom. Kérem segítse munkámat ezzel a körülbelül 10 perces kérdőív kitöltésével. A kérdőív leadásához minden csillaggal jelölt kérdés megválaszolása szükséges, ahol nincs csillag az opcionális. Köszönöm

***Kötelező**

1. Az Ön neve? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Nő
- ☐ Fér

2. Az Ön születési éve? *

3. Az Ön végzettsége? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 8 általános vagy alatta
- ☐ szakképesítés
- ☐ Érettségi
- ☐ BA/BSC
- ☐ MA/MSc
- ☐ PHD/Doktori

4. Melyik évben költözött Norvégiába? *

5. Családi állapota amikor kiköltözött Norvégiába? * *Sorunként csak egy oválist jelöljön be.*

- ☐ Egyedülálló
- ☐ Elvált/Válófélben lévő
- ☐ Házas

6. Családi állapota jelenleg? *

Sorunként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Egyedülálló
- ☐ Elvált/Válófélben lévő
- ☐ Házas

7. Az Ön párjának nemzetisége? *

Sorunként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Norvég
- ☐ Magyar
- ☐ Egyéb
- ☐ Nincs párom

8. Mivel foglalkozott Magyarországon? *

9. Mivel foglalkozik Norvégiában? *

10. Munkája során milyen nyelvet/nyelveket használ? (több válasz is jelölhető) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Angol
- ☐ Norvég
- ☐ Német
- ☐ Magyar
- ☐ Egyéb

11. Munkában használt nyelv beszélt szintje? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Minimális
- ☐ Alapfok
- ☐ Középfok
- ☐ Felsőfok
- ☐ Anyanyelvi szint

12. A norvég nyelv beszélt szintje? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Semmi
- ☐ Minimális
- ☐ Alapfok
- ☐ Középfok
- ☐ Felsőfok

13. Jelenleg Norvégiában él?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

14. Norvégiában töltött idő? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ 0-3 év

☐ 3-5 év

☐ 5-10 év

☐ 10 évnél több

15. Haza szándékozik költözni Magyarországra?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Nem

☐ Igen, 1 éven belül

☐ Igen, 3 éven belül

☐ Igen, bizonytalan idő múlva

☐ Másik országba kívánok költözni

16. Amennyiben haza szándékozik költözni, akkor ennek oka? (több válasz is jelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

☐ Gyermek/gyermekek

☐ Kultúrális problémák

☐ Munkahelyi problémák

☐ Nem váltak be a számításai

☐ Egyéb

17. Kiköltözés módja? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Egyénileg
- ☐ Munkából kifolyólag
- ☐ Közvetítőn keresztül

18. Kivel költözött ki? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Családdal
- ☐ Barátokkal
- ☐ Kollégákkal
- ☐ Egyedül
- ☐ Egyéb

19. Amennyiben egyedül költözött ki volt kint ismerős vagy rokon? (több válasz is * jelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Ismerős
- ☐ Barát
- ☐ Rokon
- ☐ Senki
- ☐ Nem egyedül ment ki

20. Mi miatt döntött úgy, hogy elhagyja Magyarországot? *

21. Milyen cél vezérelte Norvégiába? *

22. Az Ön kapcsolatteremtő képessége? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Távolságtartó

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

Könnyen teremt kapcsolatot

23. Az Ön nyelvi készsége? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Magyaron kívül nem tud más nyelven megszólalni

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

Fogékony a nyelvek iránt

24. Mennyire volt hatással a munkavégzésére a befogadó ország kultúrája? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem volt hatással rá

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

Nagy hatással volt a munkavégzésemre

25. Milyen gyorsan tudott alkalmazkodni a befogadó ország munkavégzési szokásaihoz? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Még mindig próbálok alkalmazkodni

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

Azonnal tudok alkalmazkodni

26. Az Ön véleménye szerint a magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Magyar

☐ Norvég

☐ Egyforma

27. Gyermekek száma? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 0
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4 vagy annál több

28. Beszél-e a gyermek magyarul?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nincs gyermek

29. Milyen szinten beszél a gyermek magyarul?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

Tökéletesen

30. Milyen szinten beszéli a gyermek a norvég nyelvet?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

Tökéletesen

31. Mennyi idő alatt tanult meg a gyermek norvégul?

32. A gyermek jelenleg milyen nemzetiségűnek tartja magát?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐

Magyar

☐

Norvég

☐

Mindkettő

33. Beszél-e egyéb nyelvet a gyermek?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

34. Milyen egyéb nyelvet/nyelveket beszél a gyermek? (több válasz is jelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

☐ Magyar

☐ Angol

☐ Norvég

☐ Német

☐ Spanyol

☐ Francia

☐ Holland

☐ Orosz

☐ Olasz

☐ Egyéb

35. Milyen nyelven beszélnek otthon a családban? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Csak magyarul

☐ Csak norvégul

☐ Csak angolul

☐ Vegyesen

☐ Egyéb nyelven

36. Tartják-e a magyar ünnepeket? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

37. Az alábbi magyar ünnepek közül melyeket és milyen arányban tartják? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

	0 % soha	30 % ritkán	50 % általában	70 % Többnyire	100% mindig
húsvét	☐	☐	☐	☐	☐
névnep	☐	☐	☐	☐	☐
farsang	☐	☐	☐	☐	☐
születésnap	☐	☐	☐	☐	☐
március 15	☐	☐	☐	☐	☐
augusztus 20	☐	☐	☐	☐	☐
október 23	☐	☐	☐	☐	☐
Mikulás	☐	☐	☐	☐	☐
Karácsony	☐	☐	☐	☐	☐
Újév	☐	☐	☐	☐	☐

38. Helyi magyarokkal tartják-e a kapcsolatot? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

39. Eljárnak-e magyar rendezvényekre? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem

1

☐

2

☐

3

☐

4

☐

5

☐

Minden alkalommal

40. Milyen ételeket fogyasztanak? (több válasz is jelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

☐

Csak magyar

☐

Csak norvég

☐

Vegyes

☐

Egyéb

41. Online formában tartják-e a kapcsolatot magyarországi rokonokkal *
barátokkal? (több válasz is jelölhető)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Szülőkkel
- ☐ Testvérekkel
- ☐ Barátokkal
- ☐ Ismerősökkel
- ☐ Közösséggel
- ☐ Osztálytársakkal
- ☐ Volt kollégákkal
- ☐ Volt szomszédal
- ☐ Nem tartom
- ☐ Egyéb

42. Milyen gyakran tartják a kapcsolatot? *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

	Soha	Ritkán	Ünnepekkor	Gyakran	Folyamatosan
Szülőkkel	☐	☐	☐	☐	☐
Testvérekkel	☐	☐	☐	☐	☐
Barátokkal	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősökkel	☐	☐	☐	☐	☐
Közösséggel	☐	☐	☐	☐	☐
Osztálytársakkal	☐	☐	☐	☐	☐
Volt kollégákkal	☐	☐	☐	☐	☐
Volt szomszédal	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb	☐	☐	☐	☐	☐

43. Milyen gyakran látogatnak Magyarországra? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Soha
- ☐ Ritkán
- ☐ Évente
- ☐ Félévente
- ☐ Háromhavonta
- ☐ Minden hónapban

44. Tapasztalt-e hátrányos megkülönböztetést, ellenérzést norvégoktól? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem

45. Tapasztalta-e a következőket? Lelkesedés, eufória, izgalom, érdeklődés? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, az elején
- ☐ Igen, folyamatosan hullámokban visszatérve
- ☐ Nem

46. Ha igen, akkor mennyi idő elteltével?

47. Tapasztalta-e a következőket? Frusztráltság, zavarodottság, elveszettség? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, az elején
- ☐ Igen, később
- ☐ Igen, folyamatosan hullámokban visszatérve
- ☐ Nem

48. Ha igen, akkor mennyi idő elteltével?

49. Tapasztalta-e a következőket? Lehangoltság, elszigeteltség, magányosság?
*

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, az elején
- ☐ Igen, később
- ☐ Igen, folyamatosan hullámokban visszatérve
- ☐ Nem

50. Ha igen, akkor mennyi idő elteltével?

51. Tapasztalta-e a következőket? Szorongás, hangulatváltozás, depresszió? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ igen, az elején
- ☐ Igen, később
- ☐ Igen, folyamatosan hullámokba visszatérve
- ☐ Nem

52. Ha igen, akkor mennyi idő elteltével?

53. Tapasztalta-e a következőket? Alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérése? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem

54. Ha igen, akkor mennyi idő elteltével?

55. Ön szerint milyen mértékben sikerült beilleszkednie a norvég kultúrába, társadalomba? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

Egyáltalán nem sikerült beilleszkednem

1 ☐

2 ☐

3 ☐

4 ☐

5 ☐

Szinte már norvégnak érzem magam

2 számú melléklet: táblázatok jegyzéke

1. táblázat: migrációs kategóriák a migráció okait illetően (Luthra et al, 2018).....	6
2. táblázat: Hipotézisek meghatározása. Forrás: saját szerkesztés	19
3. táblázat: norvég és magyar lakosok száma Norvégiában. Forrás: HTTP4.....	20
4. táblázat: A válaszok megoszlása arra a kérdésre, hogy „Mi miatt döntött úgy, hogy elhagyja Magyarországot?”	23
5. táblázat: Válaszadók Norvégiában töltött ideje	24
6. táblázat: Kiköltözés módja (családdal, egyedül stb) és kapcsolattartás más magyarokkal összefüggés vizsgálata	25
7. táblázat: Khi négyzet teszt a 6. táblázat alapján	26
8. táblázat: Magyarország elhagyásának oka és haza költözni szándékozók összefüggés vizsgálata	32
9. táblázat: Khi négyzet próba a 8. táblázat alapján.	32
10. táblázat: Iskolai végzettség szerint milyen mértékben sikerült beilleszkedni a norvég kultúrába/társadalomba.....	34
11. táblázat: Nyelvi készség és a kapcsolatteremtő képesség kapcsolata.....	37
12. táblázat: Khi négyzet próba a 11. táblázat alapján	37
13. táblázat: Történt-e hátrányos megkülönböztetés a norvég nyelv beszélt szintje miatt..	39
14. táblázat: Khi négyzet próba a 13. táblázat alapján	40
15. táblázat: Történt-e hátrányos megkülönböztetés az iskolai végzettség miatt.....	41
16. táblázat: Khi négyzet próba lefuttatása a 15. táblázat alapján	42
17. táblázat: Munkavégzési szokásokhoz való alkalmazkodás aszerint, hogy a norvég vagy a magyar munkakultúra a vonzóbb.....	44
18. táblázat: Khi négyzet próba a 17. táblázat alapján	45
19. táblázat: Gyermek magyar nyelv beszélésének vizsgálata az alapján, hogy otthon milyen nyelven kommunikálnak	46
20. táblázat: Korrelációs vizsgálat lefuttatása a 19. táblázat alapján.....	46
21. táblázat: Gyermek nemzeti hovatartozásának vizsgálata a norvég nyelv beszélt szintje alapján.....	47
22. táblázat: Khi négyzet próba lefuttatása a 21. táblázat alapján	47
23. táblázat: Kultúrsokk 1. fázisa: lelkesedés, eufória, izgalom, érdeklődés	48
24. táblázat: Kultúrsokk 1. fázisa időbeli elhelyezése.....	49
25. táblázat: Kultúrsokk második fázisa: frusztráltság, zavarodottság, elveszettség	49
26. táblázat: Kultúrsokk második fázisa időbeli elhelyezése	50
27. táblázat: Kultúrsokk harmadik fázisa: lehangoltság, elszigeteltség, magányosság.....	50
28. táblázat: Kultúrsokk harmadik fázisa: lehangoltság, elszigeteltség, magányosság időbeli elhelyezése.....	51
29. táblázat: Kultúrsokk negyedik fázisa: szorongás, hangulatváltozás, depresszió.....	52
30. táblázat: Kultúrsokk negyedik fázisa: szorongás, hangulatváltozás, depresszió időbeli elhelyezése.....	52
31. táblázat: Kultúrsokk utolsó, ötödik szakasza: alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérése	53
32. táblázat: Kultúrsokk utolsó, ötödik szakasza: alkalmazkodás, szimpátia, önbizalom visszatérésének időbeli elhelyezése	53
33. táblázat: Hipotézisek bebizonyításának, illetve elvetésének meghatározása, forrás: saját szerkesztés	54

2. számú melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra: Goldman féle Jéghegy modell. Forrás: HTTP6.....	10
2. ábra: Magyarország (kék) és Norvégia (lila) értékei Hofstede dimenziói alapján. Forrás: HTTP5.....	13
3. ábra: válaszadók száma és megoszlása nemek szerint.	21
4. ábra: A válaszadók végzettség szerinti megoszlása	22
5. ábra: Százalékos meghatározása, hogy mi miatt hagyták el Magyarországot.....	24
6. ábra: (A, B, C, D) Nemzetközi ünnepek (mind két országban ünnepelt) ünneplésének gyakorisága a megkérdezettek körében	28
7. ábra: (A, B, C, D, E) Magyar nemzet specifikus ünnepek megoszlása gyakoriság szerint.	31
8. ábra: Iskolai végzettség szerint milyen mértékben sikerült beilleszkedni a norvég kultúrába/társadalomba grafikus megjelenítése	35
9. ábra: A magyar vagy a norvég munkakultúra a vonzóbb.....	43

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: KIS BRIGITTA
A Hallgató Neptun kódja: H5RBDR
A dolgozat címe: MAGYAROK A NORVÉG MUNKAERŐPIACON
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: DR. GARAMVÖLGYI JUDIT, AGRÁR- És
ÉLELMISZERGAZDASÁGI INTÉZET

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

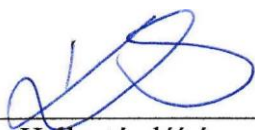
Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemitulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: GÖDÖLLŐ, 2023 év ÁPRILIS hó 22. nap

Hallgató aláírása

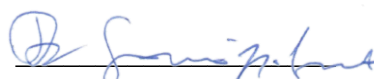
KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A KIS BRIGITTA (név) (hallgató Neptun azonosítója: H5RBDR) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2023 év április hó 26. nap

Belső konzulens

A DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: Magyarok a norvég munkaerőpiacon

A dolgozatot készítő hallgató neve: Kis Brigitta

Szak, képzési szint és tagozat megnevezése: Vezetés- és Szervezés szak, MSc, Levelező

Tanszék/Intézet megnevezése: Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

Belső témavezető: Dr. Garamvölgyi Judit

Egyetemi adjunktus, MATE, Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet

Dolgozatom megírásához online kérdőívet használtam, a Norvégiában élő magyar munkavállalók beilleszkedési és kulturális szokásainak vizsgálatára. A kérdőívemet SPSS elemző programmal, több statisztikai módszer segítségével vizsgáltam meg. Ehhez az alábbi hipotéziseket vizsgáltam: feltételeztem, hogy a tartósan Norvégiában élő magyarok asszimilálódnak a norvég kultúrához és elhagyják a nemzetspecifikus magyar ünnepeket. Ezen vizsgálatom beigazolódott, hiszen a válaszadóim többsége nem tartja már a magyar nemzeti ünnepeket. Feltételeztem, hogy a különböző okokból kiköltözötték között eltérő arányú a haza költözni szándékozók aránya. Azok a munkavállalók, akik anyagi okok miatt költöztek Norvégiába jelenleg nem szándékoznak hazaköltözni. Ez a hipotézisem részben igaznak bizonyult, mert az emiatt elköltözötték idővel haza szándékoznak költözni. Feltételeztem, hogy azok a munkavállalók, akik magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, könnyebben tudtak illeszkedni a norvég kultúrába/társadalomba. Ez elvetésre került, mivel megállapítást nyert, hogy nem befolyásolja az iskolai végzettség a beilleszkedést. Szintén megállapításra került, hogy nem érte hátrányos megkülönböztetés a magyarokat amiatt, hogy nem beszélik a norvég nyelvet, illetve amiatt, hogy alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. A magyarok többsége (90 %) úgy nyilatkozott, hogy szerintük a norvég munkakultúra a vonzóbb. Szintén megállapítottam, hogy a gyermekek nemzeti hovatartozását nem befolyásolja, hogy milyen nyelven beszél otthon a család. Összességében elmondható, hogy a nyelv s kultúra ismerete növeli a beilleszkedést, és csökkenti a munkaerő mobilizációját, hazatérését, illetve a konfrontációk mennyiségét.